

Integraal Huisvestingsplan

Opdrachtgever
Gemeente Roerdalen

Datum
30 april 2021

Project
IHP Gemeente Roerdalen

Referentie
1308502-0040.3.0

Auteur(s)
de heer P. Bressers MSc
mevrouw ir. A. op 't Eijndt
de heer ir. B.G. Verkerk

gemeente roerdalen

Inhoudsopgave

Samenvatting

1.	Inleiding	3			
1.1.	Doelstelling	5	5.6.	Vlodrop	22
1.2.	Werkwijze IHP	6	5.7.	Posterholt	22
1.3.	Aanpak	6	5.8.	Montfort	23
1.4.	Leeswijzer	6	5.9.	St. Odiliënberg	23
			5.10.	Roerdalen	24
2.	Aanbod primair onderwijs en kinderopvang	7	5.11.	Prioritering scenario's	25
2.1.	Basisonderwijs	7	5.12.	Interim-voorzieningen bij scenario's	25
2.2.	Kinderopvang	7	5.13.	Samenwerking met kindpartners bij scenario's	25
			5.14.	Samenwerking bibliotheek Roerdalen bij scenario's	25
3.	Beleidskaders en beleidsambities	8	6.	Doelstellingen Klimaatakkoord	26
3.1.	Juridische kaders en ontwikkelingen	8	6.1.	Analyse CO ₂ -reductie	26
3.2.	Beleidskaders: beleid gemeente Roerdalen	10			
3.3.	Bouwsteen 1: regie	12	7.	Financiële uitgangspunten en vertaling	27
3.4.	Bouwsteen 2: kwaliteit en duurzaamheid	13	7.1.	Kwaliteitsniveau	27
3.5.	Bouwsteen 3: renovatie en vervangende nieuwbouw	14	7.2.	Bijdrage schoolbestuur	29
3.6.	Bouwsteen 4: samenwerking: scholen, schoolbesturen en partners	15	7.3.	Prijspeil, risico's bouwkosten en andere randvoorwaarden	31
3.7.	Bouwsteen 5: vraag en aanbod	16	7.4.	Investeringsbedragen schoolgebouwen	32
			7.5.	Financiële vertaling eerste termijn	33
4.	Methoden	17	7.6.	Eerste termijn	35
4.1.	Quickscans	17	8.	Randvoorwaarden bij uitvoering IHP	36
4.2.	Capaciteitsanalyse	17	8.1.	Verankering	36
4.3.	Urgentiecriteria	18	8.2.	Duurzaamheid	36
4.4.	Opheffingsnorm	18	8.3.	Actualisatie van projecten	36
			8.4.	Aansluiting op kerngerichte aanpak	37
5.	Analyse en scenario's	19	8.5.	Vergroening en multifunctionaliteit buitenruimte	37
5.1.	Leerlingenprognoses	19	8.6.	Participatie bij de uitvoering van projecten	37
5.2.	Quickscanscores	19	8.7.	Bouwheerschap	37
5.3.	Inleiding analyse en scenario's	20	8.8.	Programmamanagement	37
5.4.	Melick	21	8.9.	Demarcatie kosten	37
5.5.	Herkenbosch	21	8.10.	Herijking van het IHP	37
			8.11.	Aanpassingen bij wijzigingen wet- en regelgeving	38
			Bijlagen: 5		

Samenvatting

Een gezonde, duurzame toekomst voor het primair onderwijs in de gemeente Roerdalen is het uitgangspunt geweest voor dit Integraal Huisvestingsplan (IHP). Het IHP is tot stand gekomen in nauwe samenwerking met de gemeente en de betreffende schoolbesturen.

Door middels het IHP te investeren in onderwijshuisvesting draagt de gemeente samen met de schoolbesturen bij aan een leefomgeving die sociaal, leefbaar, duurzaam, gezond en klimaatbestendig is.

Het IHP bepaalt op basis van visie, gerichte analyses, scenario-ontwikkeling en een financiële vertaling de kaders waarbinnen de gemeente Roerdalen, samen met de schoolbesturen, investeert in de onderwijshuisvesting. Het IHP vormt het beleidskader voor het onderwijshuisvestingsbeleid voor de periode 2021-2041. Het IHP wordt iedere 4 jaar herijkt. In het jaarlijks te formuleren uitvoeringsprogramma worden projecten nader gedefinieerd alvorens wordt gestart met de realisatie van de projecten.

Visie en beleid

In het IHP zijn vanuit visie en beleid strategische keuzes gemaakt. Deze zijn verwoord in vijf 'bouwstenen van beleid':

1. Regie: het beleid voor onderwijshuisvesting is vormgegeven in het IHP met een looptijd van 20 jaar. Het IHP faciliteert de afstemming tussen investering (gemeente) en gebruik (onderhoud en exploitatie - schoolbesturen).
2. Kwaliteit en duurzaamheid: er is aangesloten op de duurzaamheidsambitie van de gemeente Roerdalen: de realisatie van energieneutrale gebouwen. Ten aanzien van kwaliteit is gekozen voor gezonde en flexibele gebouwen.
3. Renovatie en vervangende nieuwbouw: renovatie is (nog) niet wettelijk geregeld. Middels dit IHP wordt renovatie een volwaardig alternatief voor nieuwbouw.
4. Samenwerking: gemeente en schoolbesturen zetten in op versterking van de fysieke samenwerking met kindpartners in onderwijsgebouwen om bijvoorbeeld doorlopende leerlijnen te faciliteren en om een wijkfunctie te vervullen.
5. Vraag en aanbod: vitale en toekomstbestendige scholen in de kernen van Roerdalen zijn het uitgangspunt. Dit uitgangspunt is in dit IHP geborgd.

Analyse

De gemeente Roerdalen staat op het gebied van onderwijshuisvesting voor een vernieuwings- en investeringsopgave. Er zijn diverse analyses uitgevoerd, de quickscan is daar een onderdeel van: via deze quickscan wordt een schoolgebouw naast bouwkundige staat ook beoordeeld op onderwijskundige functionaliteit, binnenmilieu, veiligheid, exploitatie en uitstraling.

Scenario's

Voor de gebouwen met een vervangingsopgave in de komende 20 jaar zijn scenario's ontwikkeld. Daarbij is, aanvullend op de quickscanscore, ook rekening gehouden met de ruimtebehoefte van de scholen en de capaciteit van de gebouwen.

De scenario's in de kernen gaan uit van solitaire vervangingsopgaven (nieuwbouw of renovatie). Qua prioritering en tijdspad leidt dit tot de volgende lijst:

Termijn 0-5 jaar

1. Vlodrop	St. Martinusschool (<i>project is reeds in definitie-/ontwerpfase</i>)
2. Posterholt	De Draaiende Wieken

Termijn 5-10 jaar

1. Montfort	De Hovenier

Termijn na 20 jaar (*buiten scope IHP*)

1. Melick	De Achtbaan
2. Herkenbosch	De Berensprong
3. St. Odiliënberg	't Kempke

Financiën

Op basis van de kostenconfiguratoren van HEVO zijn de scenario's financieel doorgerekend. Gezien het gedefinieerde duurzaamheids- en kwaliteitsniveau zijn de schoolbesturen bereid om op basis van het principe van Total Cost of Ownership een deel van de stichtingskosten mee te financieren.

Er is op basis van kengetallen (rekenvoorbeeld) een financiële vertaling gemaakt van:

1. De schoolgebouwen voor de komende 20 jaar.
2. Aanvullende kosten voor de eerste termijn (indicatief).

Voor de investeringsbedragen wordt verwezen naar hoofdstuk 7.

1. Inleiding

In opdracht van de gemeente Roerdalen heeft HEVO de gemeente en de schoolbesturen begeleid om te komen tot een Integraal Huisvestingsplan (IHP) voor het primair onderwijs. Het IHP is bedoeld voor de onderwijshuisvesting waarvoor de gemeente een zorgplicht heeft. Onderwijshuisvesting is een fundamentele schakel voor een toekomstbestendige leefomgeving.

De gemeente zorgt samen met de schoolbesturen voor de huisvesting van het onderwijs. De gemeente is verantwoordelijk voor een deel van de vernieuwingsopgave van de onderwijshuisvesting en de schoolbesturen zorgen voor de invulling van het onderwijs en de exploitatie van de huisvesting. Vanuit de gedeelde belangen en de vraagstelling vanuit de gemeente is toegewerkt naar een aanpak om te komen tot een gedragen IHP passend bij de ambities van de gemeente en schoolbesturen.

Door middels het IHP te investeren in onderwijshuisvesting draagt de gemeente samen met de schoolbesturen bij aan een leefomgeving die sociaal, leefbaar, duurzaam, gezond en klimaatbestendig is. Het duurzaamheidsbegrip gaat in dit IHP dan ook verder dan alleen energiebesparing: er wordt ingezet op gezonde, toekomstbestendige, multifunctionele én energieneutrale schoolgebouwen. Daarbij is 'samen' het sleutelwoord. Het IHP is tot stand gekomen in nauwe samenwerking met de schoolbesturen.

Het IHP heeft een strategisch karakter, waarbij vanuit visie en beleid strategische keuzes zijn gemaakt. Er is beleid ontwikkeld dat verder reikt dan de huidige wet- en regelgeving. De gemeente en schoolbesturen hebben hiermee zicht op de benodigde toekomstige investeringen in onderwijshuisvesting.

Door nu een strategisch IHP te ontwikkelen spelen gemeente en schoolbesturen bovendien in op, onder andere, de volgende nationale ontwikkelingen:

- De mogelijke wettelijke status van IHP's en renovatie (naar aanleiding van het wetsvoorstel van VNG, VO-raad en PO-raad).
- De duurzaamheidsambities die voortvloeien uit de afspraken uit het Klimaatakkoord.
- De druk die is ontstaan op de bekostiging van onderwijshuisvesting.

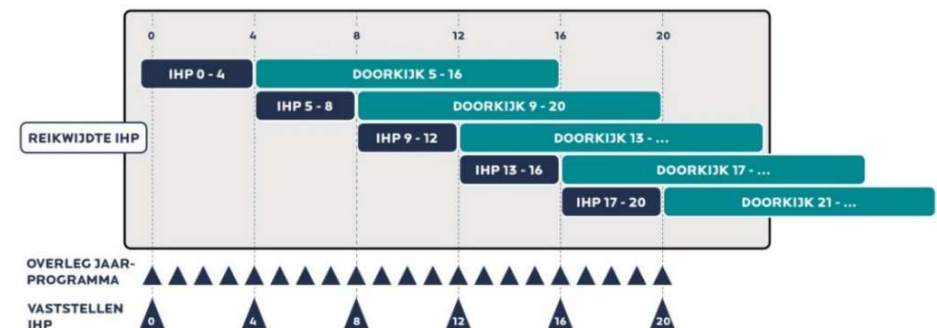
- De mogelijke wettelijke verankering van kindcentra en de introductie van een basistoegangsrecht.

1.1. Doelstelling

Het IHP bepaalt op basis van visie, gerichte analyse, scenario-ontwikkeling en financiële vertaling de kaders waarbinnen de gemeente Roerdalen, samen met de schoolbesturen, investeert in de onderwijshuisvesting. Het IHP vormt daarmee het koersdocument waarin ambities binnen deze kaders geprojecteerd zijn. Middels kostenkengetallen wordt in dit document in beeld gebracht voor welke opgave de gemeente Roerdalen op het gebied van onderwijshuisvesting staat. Deze kengetallen zijn nadrukkelijk geen harde feiten, bij de realisatie van projecten zullen op dat moment de daadwerkelijke kosten opnieuw geraamd moeten worden.

In tegenstelling tot de werkwijze (uitsluitend) op basis van de verordening, wordt in het IHP uitgegaan van een proactief onderwijshuisvestingsbeleid. In formele zin laat de gemeente hiermee zien op welke wijze zij haar zorgplicht, op grond van de taak die zij heeft in het voorzien van huisvesting voor het funderend onderwijs, wenst in te vullen. Het IHP:

- Stelt de gemeente en schoolbesturen in staat om op korte en lange termijn strategische keuzes te maken en proactief beleid te voeren.
- Biedt een meerjarenperspectief waarop het eigen (investerings)beleid kan worden afgestemd.
- Vormt het beleidskader voor het onderwijshuisvestingsbeleid voor de periode 2021-2041. Het IHP wordt elke 4 jaar herijkt, zodat het beleidskader blijft aansluiten bij de vragen en behoeften van dat moment.

Figuur 1.1 - Termijnen Integraal Huisvestingsplan

1.2. Werkwijze IHP

De werkwijze middels een IHP heeft effect op drie beleidsniveaus:

1. Strategisch: het IHP duidt voor de komende 20 jaar de investeringen en bepaalt voor de komende 4 jaar het investeringskader en tevens de prioritering van projecten. De afbakening van het investeringskader wordt geduid in hoofdstuk 7. Het investeringskader wordt geraamd op basis van kengetallen. De gemeenteraad stelt het investeringskader vast voor de eerste 4 jaar. Het IHP wordt om de 4 jaar geactualiseerd.
2. Tactisch: voor de uitvoering van de projecten in de eerste 4 jaar wordt na vaststelling van het IHP jaarlijks een gedetailleerd uitvoeringsprogramma (of jaarprogramma) opgesteld. Fundamenteel onderdeel van het uitvoeringsprogramma zijn haalbaarheidsonderzoeken voor de, in het IHP opgenomen, projecten.

In de haalbaarheidsonderzoeken wordt bijvoorbeeld stilgestaan bij: definitieve afweging tussen nieuwbouw/renovatie, de daadwerkelijke inzet van tijdelijke huisvesting, ruimtelijke aspecten (bestemmingsplan, locatiekeuze etc.), definitieve leerlingenaantallen en bouwkostenniveaus etc. Vervolgens zal op basis van deze onderzoeken, een Meerjaren Uitgaven en Investeringsprogramma (MUIP) verzoek moeten worden ingediend om de benodigde investeringsbedragen in de gemeentebegroting op te nemen.

Voortschrijdend inzicht in deze fase kan op projectniveau leiden tot aanpassing van de investering zoals opgenomen in het IHP. Streven is om dit zoveel mogelijk op te vangen binnen het investeringskader van het IHP. Indien de afwijkingen (bijvoorbeeld door extreme prijsstijgingen of onvoorziene veranderingen in leerlingenaantallen) dermate groot zijn dat projecten niet meer haalbaar

Figuur 1.2 - Beleidsniveaus effecten IHP

zijn binnen het investeringskader van het IHP, kan het noodzakelijk zijn om het investeringskader aan te passen en ter besluitvorming voor te leggen aan de gemeenteraad.

3. Operationeel: nadat op tactisch niveau de projecten voldoende gedefinieerd zijn, wordt gestart met het operationeel niveau: de realisatie van projecten.

1.3. Aanpak

Het IHP is in samenwerking tussen de gemeente en schoolbesturen ontwikkeld. De schoolbesturen hebben intensief en constructief geparticipeerd in het IHP-traject. Daarbij zijn gezamenlijk de volgende stappen doorlopen:

- Stap 1: om te komen tot een gezamenlijke visie en beleidsuitgangspunten is in een bijeenkomst met alle schoolbesturen die actief zijn in de gemeente Roerdalen gesproken over de toekomst van de onderwijshuisvesting. De uitkomsten van deze kick-off zijn vastgelegd in de 'Bouwstenennotitie gemeente Roerdalen'.
- Stap 2: het gebouwenbestand van de onderwijshuisvesting in de gemeente Roerdalen is in beeld gebracht. Voor ieder schoolgebouw zijn een capaciteitsanalyse en een kwaliteitsanalyse middels een quickscan uitgevoerd.
- Stap 3: op basis van de bouwstenen en de integrale beoordeling van het gebouwenbestand zijn door de gemeente en de schoolbesturen samen scenario's ontwikkeld. Deze zijn tevens aan de locatiedirecteuren van de scholen voorgelegd.
- Stap 4: de scenario's zijn financieel doorgerekend.

1.4. Leeswijzer

Na dit eerste inleidende hoofdstuk beschrijft hoofdstuk 2 het primair onderwijs en de kinderopvang van de gemeente Roerdalen. Hoofdstuk 3 gaat in op de beleidskaders, beleidsambities en de bouwstenen van beleid, die de kaders van het IHP vormen. Hoofdstuk 4 introduceert de gehanteerde methoden voor de analyse en scenario-ontwikkeling die in hoofdstuk 5 worden gepresenteerd. De CO₂-reductie als gevolg van de geformuleerde scenario's wordt in hoofdstuk 6 onderzocht. Hoofdstuk 7 voorziet de scenario's uit hoofdstuk 5 van financiële uitgangspunten en een financiële vertaling. In hoofdstuk 8 zijn de randvoorwaarden bij uitvoering van het IHP vermeld.

2. Aanbod primair onderwijs en kinderopvang

Dit hoofdstuk beschrijft het aanbod in het basisonderwijs en de kinderopvang in de gemeente Roerdalen.

2.1. Basisonderwijs

Het scholenlandschap van de gemeente Roerdalen voor het primair onderwijs (PO) is verdeeld over de kernen aanwezig. Er zijn verschillen in denominatie, onderwijs-concept en omvang. Er zijn 2 schoolbesturen voor PO in Roerdalen gevestigd. Gezamenlijk hebben de schoolbesturen 6 scholen. Ze verzorgen het PO voor circa 1.250 leerlingen.

Tabel 2.1 - Overzicht primair onderwijs gemeente Roerdalen

Schoolbestuur	Scholen	Locaties	Leerlingen aantal 2020*	Leerlingen % 2020
Swalm & Roer	5	5	996	80%
INNOVO	1	1	254	20%
Totaal	6	6	1.250	100%

*oktobertelling schooljaar 2020/2021

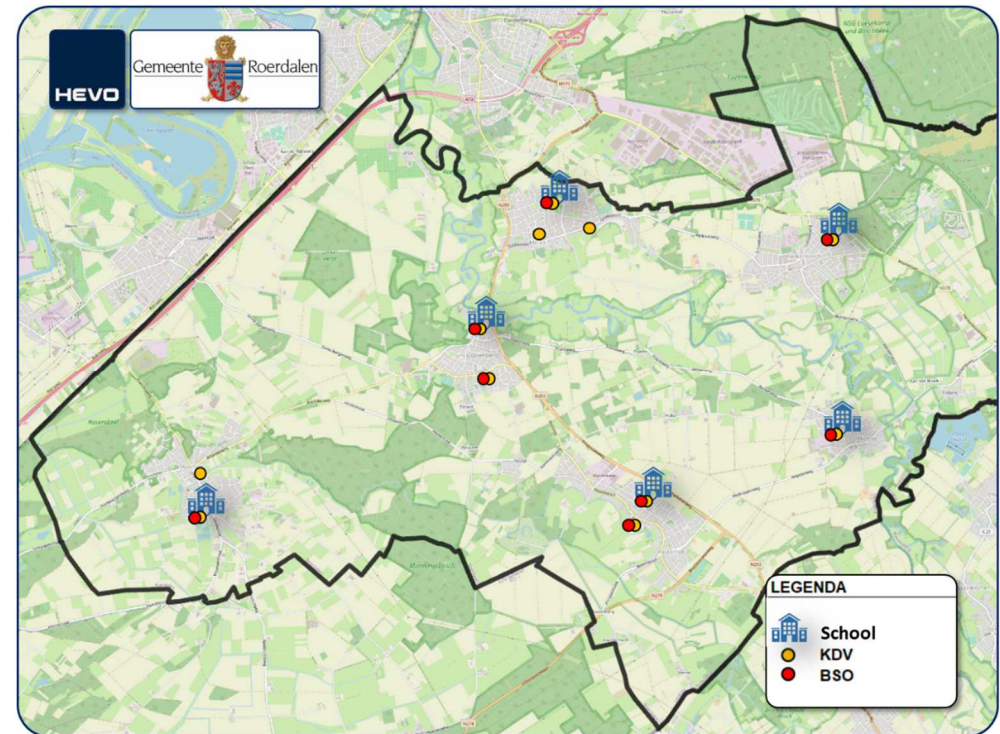
Een deel van de kinderen woonachtig in de gemeente Roerdalen volgt in andere gemeenten onderwijs. Het grootste deel van deze leerlingen (circa 160) volgt onderwijs in de gemeente Roermond. Het betreft hier met name onderwijsaanbod dat in Roerdalen niet aanwezig is zoals speciaal basisonderwijs en speciaal onderwijs.

2.2. Kinderopvang

De volgende organisaties voor kinderopvang en BSO zijn actief in de gemeente Roerdalen:

Tabel 2.2 - Overzicht kinderopvangorganisaties gemeente Roerdalen

Kinderopvangorganisatie	Locaties	BSO	Kdv
Stichting Leef Kind	9	155	178
Wee-Play	8	78	128
NATUURLijk	1		38
Pouls	1		35
Totaal	19	233	379

Figuur 2.1 - Overzichtskartaanbod gemeente Roerdalen

3. Beleidskaders en beleidsambities

Dit hoofdstuk behandelt de beleidskaders en de beleidsambities van dit IHP. Er wordt eerst ingegaan op de wettelijke taak van de gemeente en schoolbesturen op het gebied van onderwijshuisvesting en relevante ontwikkelingen. Daarna worden de beleidsambities van de gemeente, de schoolbesturen en de kinderopvangorganisaties benoemd: de 'bouwstenen van beleid'. Deze bouwstenen zijn reeds vastgesteld met de schoolbesturen PO en de gemeente.

3.1. Juridische kaders en ontwikkelingen

3.1.1 Zorgplicht

Gemeenten hebben op het gebied van onderwijshuisvesting de zogeheten zorgplicht. De onderwijswetgeving stelt dat een gemeente dient te voorzien in voldoende en adequate huisvesting voor het primair onderwijs (PO), (voortgezet) speciaal onderwijs ((V)SO) en voortgezet onderwijs (VO), voor zover dat van toepassing is in de gemeente. De voorzieningen in de huisvesting waarvoor de gemeente verantwoordelijk is, zijn vastgelegd in de wetgeving. Daarbij gaat het onder andere om (vervangende) nieuwbouw, uitbreiding en herstel van constructiefouten. Het onderhoud (binnen- en buitenkant) en de exploitatie van schoolgebouwen is de verantwoordelijkheid van de schoolbesturen. De voorziening renovatie is (vooralsnog) niet wettelijk geregeld.

3.1.2 Verordening

De uitvoering van de zorgplicht wordt geregeld via een juridisch instrument, de verordening. Op grond van de Gemeentewet (artikel 149), de Wet op het Primair Onderwijs (artikel 102), de Wet op de Expertisecentra (artikel 100) en de Wet op het Voortgezet Onderwijs (artikel 76) is de gemeenteraad verplicht bij verordening een regeling vast te stellen. De verordening bevat de basis van het onderwijshuisvestingsbeleid en regelt uitgangspunten voor onder andere de voorzieningen die schoolbesturen jaarlijks kunnen aanvragen bij een gemeente, criteria voor het toetsen van deze aanvragen en procedurele afspraken. De Verordening Voorzieningen Huisvesting Onderwijs gemeente Roerdalen is voor het laatst vastgesteld op 1 januari 2015 door de gemeenteraad.

3.1.3 Eigendom

Schoolbesturen hebben het juridisch eigendom van een schoolgebouw met de daarbij behorende ondergrond. Dit houdt in dat een schoolbestuur als eigenaar van een

schoolgebouw en ondergrond juridisch aansprakelijk is. Wanneer een schoolbestuur geen gebruik meer maakt van het gebouw, valt het gebouw in juridisch eigendom terug aan de gemeente. De reden hiervoor is dat de gemeente het gebouw en de ondergrond heeft bekostigd. De gemeente heeft dus het *economisch claimrecht*. Schoolbesturen kunnen vanwege hun positie een gedeelte van het gebouw in medegebruik (voor culturele, maatschappelijke of recreatieve doeleinden) geven aan instellingen die uit de openbare kas worden bekostigd met een ideëel doel of verhuren (commerciële partij). In alle gevallen dient de gemeente daar toestemming voor te geven.

3.1.4 Huidig stelsel

De huidige rolverdeling (waarbij gemeenten verantwoordelijk zijn voor onder andere nieuwbouw en constructiefouten en schoolbesturen verantwoordelijk zijn voor onder andere onderhoud, aanpassing en exploitatie) vertoont tekortkomingen. Het stelsel biedt beide partijen theoretisch de mogelijkheid om de eigen uitgaven te beperken.

Figuur 3.1 - Huidig stelsel financiering onderwijshuisvesting

Gemeenten kunnen eigen uitgaven beperken door relatief goedkope gebouwen neer te zetten, met als gevolg hoge onderhouds- en exploitatiekosten. Schoolbesturen kunnen de eigen uitgaven beperken door weinig te investeren in onderhoud en eerder nieuwbouw aan te vragen bij de gemeente. In de praktijk is dit niet aan de orde, maar in zekere zin geeft het stelsel wel een verkeerde impuls. Daarbij komt dat een aantal zaken niet geregeld zijn, zoals bekostiging als gevolg van aangescherpte eisen in het Bouwbesluit en maatschappelijk wenselijke voorzieningen waaronder op het gebied van duurzaamheid, en de voorziening renovatie.

3.1.5 Wetsvoorstel stelselwijziging

Op 15 december 2016 hebben de PO-raad, de VO-raad en de VNG een gezamenlijk voorstel gestuurd aan toenmalig staatssecretaris Sander Dekker om de tekortkomingen in het huidige stelsel voor onderwijshuisvesting op te lossen. Het uitgangspunt van dit voorstel is dat gemeenten en schoolbesturen een gezamenlijke verantwoordelijkheid hebben voor de (kwaliteit van de) huisvesting van scholen. Op 9 mei 2018 is het verder uitgewerkte voorstel gepubliceerd door PO-raad, VO-raad en VNG. Inmiddels is het voorstel ook formeel door de VNG goedgekeurd. Het wordt naar verwachting binnenkort formeel aan de huidige minister aangeboden.

Het voorstel pleit voor aanpassing van het stelsel om een aantal van de geconstateerde tekortkomingen op te heffen. Daarbij worden de nadelen van de scheiding van de financiële middelen zoveel mogelijk opgeheven. Gemeenten en schoolbesturen komen in een meer gelijkwaardige positie ten opzichte van elkaar. Belangrijke elementen uit het voorstel zijn:

- De in de wet beschreven jaarcyclus voor aanvragen onderwijshuisvesting wordt vervangen door een langere periode, waarin gemeenten na overleg met betrokken schoolbesturen het huisvestingsbeleid en het investeringsprogramma voor een periode van 4 jaar vastleggen in een meerjarenprogramma (IHP), met een doorkijk tot ten minste het 16^e jaar.
- De mogelijkheid om renovatie als volwaardig alternatief voor vervangende nieuwbouw in te kunnen zetten. Renovatie moet worden opgenomen als voorziening in de wet. Renovatie dient daarbij te leiden tot een startsituatie (of startconditie) die in functioneel en kwalitatief opzicht gelijkwaardig is aan nieuwbouw en gericht is op een levensduurverlenging van ten minste 25 jaar.
- Het investeringsverbod voor het PO en SO wordt zodanig aangepast dat het overeenkomt met de betreffende bepalingen uit de Wet op het Voortgezet

Onderwijs. PO- en SO-besturen krijgen daarmee de mogelijkheid om in huisvesting te investeren.

- De concretisering van het Huisvestingsvoorstel van de sectorraden en de VNG gaat uit van het handhaven van de huidige financieringsstromen. Aanvullend kan de versoepeling van het investeringsverbod leiden tot een gezamenlijke financiering die de kwaliteit van onderwijshuisvesting kan vergroten dan wel het moment van investeren kan vervroegen.

Vooruitlopend op de kaders van de vigerende wetgeving en rekening houdend met een terugvaloptie streeft de gemeente Roerdalen ernaar mee te gaan met deze ontwikkeling.

3.1.6 Verhoging normbedragen VNG

In maart 2018 heeft de VNG geadviseerd om de normbedragen voor nieuwbouw e.d. te verhogen met 40%. De aangekondigde verhogingen in de normbedragen gelden vanaf 2019. De reden hiervoor is dat de jaarlijkse indexering van de normbedragen over de afgelopen jaren de werkelijke prijsontwikkelingen in de markt niet goed blijkt te hebben gevolgd.

Daarnaast is per 1 januari 2021 de wijziging met betrekking tot BENG uit het Bouwbesluit in werking getreden. De verplichting van BENG heeft ook gevolgen voor de kosten van onderwijshuisvesting. Hierdoor heeft de VNG de normbedragen bij de Modelverordening Voorzieningen Huisvesting Onderwijs eenmalig extra opgehoogd met 9,6%. De verhoging van de normbedragen heeft (nog) geen invloed gehad op de beschikbare middelen voor onderwijshuisvesting in het gemeentefonds. De rijksoverheid is een Interdepartementaal Beleidsonderzoek gestart waarbij wordt onderzocht welke opgaven er liggen op het gebied van onderwijshuisvesting (*BENG, veroudering, verduurzamingsopgave etc.*) en hoe hieraan voldaan kan worden.

3.1.7 Energieakkoord en Klimaatakkoord

In het Klimaatakkoord is vastgelegd dat de PO-raad en de VO-raad sectorale routekaarten, behorende bij de klimaatopgave, dienen door te rekenen naar een CO₂-arme gebouwenvoorraad. HEVO heeft deze doorrekening -in opdracht van PO-raad en de VO-raad- uitgevoerd. Deze doorrekening richt zich enerzijds op de effectiviteit van mogelijke scenario's op de totale reductie van gebouwgebonden CO₂-productie.

Anderzijds richt de doorrekening zich op de kosteneffectiviteit van de verschillende maatregelen die op de gebouwenvoorraad kunnen worden toegepast.

Op het gebied van de te behalen doelstellingen is de opdracht aan de sectoren om:

- Te komen tot een gebouwgebonden CO₂-reductie van 49% in 2030 ten opzichte van de situatie in 1990, hetgeen overeenkomt met 44% ten opzichte van de situatie in 2017.
- Te komen tot een gebouwgebonden CO₂-reductie van 95% in 2050 ten opzichte van de situatie in 1990.

Naast de doelstellingen op het gebied van CO₂-reductie, hebben de beide sectorraden daaraan toegevoegd dat een duurzaam schoolgebouw een schoolgebouw is dat optimaal ten dienste staat van het onderwijs dat erin geboden wordt. Een goed binnenklimaat resulteert in een hoger leerrendement en minder ziekteverzuim. Een schoolgebouw is daarmee niet alleen duurzaam voor wat betreft de CO₂-uitstoot of het energieverbruik; het is een gebouw dat aansluit bij de onderwijskundige visie van de school, past bij het aantal leerlingen en toekomstbestendig is bij veranderingen.

De doelstellingen zijn als volgt:

Doelstelling	Referentiejaar 1990	Referentiejaar 2017
CO ₂ -reductie 2030	49,0%*	44,0%
CO ₂ -reductie 2050	95,0%	94,5%

**Op basis van een uitspraak van de Europese Commissie wordt het streefdoel van 2030 mogelijk verhoogd naar 55% reductie. Mede vanwege het demissionair kabinet is de precieze uitwerking hiervan voor Nederland op dit moment nog niet duidelijk.*

Dit betekent dat ten opzichte van de huidige CO₂-uitstoot, representatief gesteld voor referentiejaar 2017, het einddoel per 2050 gesteld wordt op 94,5% CO₂-reductie ten opzichte van dat referentiejaar. Voor 2030 is 44% reductie ten opzichte van 2017 door het rijk als doelstelling geformuleerd. Op basis van de verhoudingen voor de doelstelling per 2030 is de doelstelling per 2050 ten opzichte van 2017 bepaald.

3.2. Beleidskaders: beleid gemeente Roerdalen

3.2.1 Coalitieprogramma 2018-2022, Samen doen

In het coalitieprogramma van de gemeente Roerdalen is er veel aandacht voor een inclusieve en leefbare omgeving. Op hoofdlijnen zijn de volgende uitgangspunten geformuleerd:

- **Samen doen:** de gemeente Roerdalen streeft naar maximale ruimte en vrijheid voor de inwoners om zelf en samen met de gemeente een bijdrage te leveren aan de gezamenlijke opgaven. Het doel is de leefbaarheid in de gemeente samen te versterken.
- **Dorpsgerichte aanpak:** de dorpen zijn de thuisbasis voor inwoners, ondernemers en verenigingen. Een veilige en goed onderhouden leefomgeving en een goed voorzieningenniveau, afgestemd op de behoeften, draagt bij aan de leefbaarheid van de kernen.
- **Kleine slagvaardige organisatie:** in de gemeente Roerdalen worden burger-initiatieven en lokale verantwoordelijkheden belangrijk geacht. De rol van de gemeente past zich hierop aan.
- **Communicatie en informatie:** er wordt in de relatie tussen de gemeente en haar inwoners geïnvesteerd door actief, helder en zichtbaar te communiceren.
- **Samenwerking en democratische legitimiteit:** middels een regionale samenwerking wordt economische ontwikkeling gestimuleerd.
- **Positieve gezondheid, zorg en ondersteuning:** de gemeente Roerdalen zet in op het vergroten van veerkracht en weerbaarheid zodat inwoners de eigen regie houden over de fysieke, emotionele en sociale levensuitdagingen die zij tegenkomen. Zorg en ondersteuning dichtbij, in de directe omgeving van de inwoner.
- **Werken moet lonen:** in de regio draagt de gemeente Roerdalen actief bij aan de ontwikkeling van een regionale arbeidsmarkt. Het armoedebestrijdende beleid gaat uit van maatwerk. Samen met (startende) ondernemers wordt er gekeken naar noodzakelijke wettelijke kaders en behoeften.
- **Wonen en leefomgeving:** de gemeente Roerdalen werkt aan een flexibel en toekomstbestendig woningbestand in een aantrekkelijke en veilige leefomgeving met passende voorzieningen en accommodaties. Verkeer en verkeersveiligheid staan hierbij eveneens op de agenda.
- **Duurzaamheid:** de transitie naar duurzame energie en aanpassingen die nodig zijn vanwege het veranderende klimaat staan op de agenda. Er wordt

geïnvesteed in duurzaamheid van gemeentelijk vastgoed en openbare verlichting en er wordt onderzocht welke mogelijkheden er zijn qua regionale samenwerking.

- **Een sluitende meerjarenbegroting en voldoende weerstandsvermogen:** er wordt ingezet op een sluitende begroting en een uitstekend weerstandsvermogen. Investerings worden gedaan in zaken die de leefbaarheid duurzaam versterken.

Met name de uitgangspunten rondom 'dorpsgerichte aanpak' en 'duurzaamheid' hebben een directe relatie met het onderwijs en de onderwijshuisvesting binnen de gemeente Roerdalen. Leefbaarheid binnen de dorpen en kernen staat hoog in het vaandel. Het zoveel als mogelijk in stand houden van het lokale voorzieningenniveau, waaronder scholen, is daarvan een belangrijk onderdeel.

Ten aanzien van duurzaamheid sluit de gemeente zich aan bij de landelijke richting voor wat betreft de klimaatdoelstellingen en het klimaatakkoord (zie ook paragraaf 3.1.7).

3.2.2 Nota Ontwikkeling maatschappelijk vastgoed Roerdalen 2014-2025

In de gemeente Roerdalen is een voorzieningenbeleid aanwezig waarin is vastgelegd hoe om te gaan met subsidies voor verenigingen en professionele instellingen.

Daarnaast is de richting bepaald van keuzes rondom accommodaties, zoals sportparken, sportvelden, verenigingsgebouwen en scholen. De Nota Ontwikkeling maatschappelijk vastgoed richt zich op de accommodaties, ook wel de fysieke maatschappelijk voorzieningen of het maatschappelijk vastgoed genoemd. Een deel van de accommodaties in de gemeente wordt in stand gehouden door vrijwilligers met of zonder ondersteuning van de gemeente. Voor de sporthallen in de gemeente Roerdalen geldt dat deze alle (met uitzondering van de gymzaal bij de basisschool in Herkenbosch) in beheer en exploitatie zijn overgedragen aan burgerinitiatieven of beheerstichtingen.

3.2.3 Omgevingsvisie (conceptversie: 20 januari 2021)

De gemeente Roerdalen heeft een omgevingsvisie opgesteld voor het gehele grondgebied van de gemeente. Dit document bevat de visie op hoofdlijnen voor de toekomst van de gemeente Roerdalen. Deze visie gaat over de fysieke leefomgeving en laat zichzelf met de volgende woorden samenvatten: *'Roerdalen is een landelijke/groene en duurzame gemeente waar het prettig wonen, werken en recreëren is en waar iedereen gelukkig, gezond en veilig kan verblijven. Kortom: Roerdalen is in balans.'*

Het onderwijslandschap kent verschillende verbanden met het gemeentelijk beleid en dus ook met de (concept) omgevingsvisie. De raakvlakken tussen onderwijs-huisvesting en de omgevingsvisie zijn met name terug te vinden in het thema 'Samen Roerdalen' en het thema 'Duurzaam Roerdalen'. Elementen als (demografische) ontwikkelingen, voorzieningenniveaus, de balans tussen draagvlak en investeringen in maatschappelijke voorzieningen en duurzaamheidsambities komen in deze thema's uitvoerig aan bod.

3.3. Bouwsteen 1: regie

Deze bouwsteen geeft aan hoe gemeente en schoolbesturen met elkaar samenwerken op het gebied van onderwijshuisvesting.

1. De gemeente en de schoolbesturen voeren samen de regie op schoolgebouwen. De gemeente is onder andere verantwoordelijk voor nieuwbouw en uitbreidingen. De schoolbesturen zijn verantwoordelijk voor het onderhoud, aanpassing en de exploitatie van schoolgebouwen. De schoolbesturen zijn verantwoordelijk voor het onderwijsaanbod. In het op overeenstemming gericht overleg (OOGO) vindt de afstemming van deze verantwoordelijkheden plaats door middel van gezamenlijk overleg (minimaal tweejaarlijks). Deze samenwerking overstijgt de samenwerking op basis van de Verordening Voorzieningen Huisvesting Onderwijs. Voor het onderwijshuisvestingsbeleid wordt daarom in eerste instantie voor alle betrokken partijen het IHP leidend, voordat er wordt teruggevallen op de verordening. Deze wijze van samenwerking dient, in afwachting van de wettelijke regeling, juridisch vastgelegd te worden. In het geval dat huisvestingsvraagstukken een regionaal karakter hebben vindt, indien noodzakelijk, afstemming plaats met het regionale OOGO en/of het Samenwerkingsverband Passend Onderwijs.
2. Het IHP is in lijn met het voorstel van PO-raad, VO-raad en VNG om IHP's in de wetgeving te verankeren. Met het vaststellen van het IHP worden tevens de financiële middelen voor de komende 0-4 jaar vastgesteld. Met de raad wordt verkend op welke wijze zij betrokken is bij de monitoring van de budgettaire kaders (programma- of projectniveau). Het IHP geldt voor een periode van 20 jaar en wordt om de 4 jaar geactualiseerd op basis van onder andere leerlingenprognoses en nieuwe inzichten vanuit (landelijk) beleid. Ieder jaar wordt in het OOGO de voortgang van het IHP besproken.
3. Schoolbesturen en gemeente verkennen tijdens het IHP-traject de principes van Total Cost of Ownership (TCO). Bij TCO dragen schoolbesturen mogelijk bij aan een deel van de stichtingskosten van een nieuwbouw- of renovatieopgave. Deze investering komt de duurzaamheid van het gebouw op het gebied van onderhoud en exploitatie ten goede, waardoor een investering aan de voorkant een besparing kan opleveren tijdens het gebruik van het gebouw. Een integrale afweging tussen investering en onderhouds- en exploitatiekosten is daarbij van belang. Schoolbesturen maken voor hun bijdrage gebruik van de vergoeding voor materiële instandhouding die zij ontvangen van het rijk. Met de schoolbesturen wordt verkend of, en op welke manier TCO een plek kan krijgen in het IHP. In het IHP wordt rekening gehouden met het op dit moment nog geldende investeringsverbod voor het PO en de (exploitatie) tekorten die zij (net als de gemeente) ervaren in de bekostiging.
4. De prognose van DUO uit 2015 vormt het uitgangspunt voor het IHP voor de voorspelling van de leerlingenontwikkeling. In het IHP volgen we deze prognose tot circa 2030, vanwege de herkenbare afnemende krimp. Op basis van ervaring en verwachting van schoolbesturen is er ruimte voor nuance, bijvoorbeeld met betrekking tot een toename van inwoners uit West-Nederland, Duitsland en Oost-Europa. Voor de periode na vaststelling van het IHP is het van belang dat er zo snel mogelijk een prognose wordt opgesteld die specifiek de situatie in Roerdalen in beeld brengt. Deze nieuwe prognose zal worden gebruikt in haalbaarheids-onderzoeken en bij de herijking van het IHP.
5. Vanwege veranderende omstandigheden in het onderwijsveld (met name ook op het gebied van leerlingenaantallen) worden bij het opstellen van het uitvoeringsprogramma en de realisatie van de in het IHP gedefinieerde projecten de uitgangspunten uit het IHP getoetst aan de dan bekende randvoorwaarden.

3.4. Bouwsteen 2: kwaliteit en duurzaamheid

Deze bouwsteen geeft aan welke kwaliteits- en duurzaamheidsambities gemeente en schoolbesturen nastreven op het gebied van onderwijshuisvesting.

1. Gemeente en schoolbesturen zien het realiseren van kwalitatief goede en duurzame huisvesting als een maatschappelijke, gezamenlijke verantwoordelijkheid. Een kwalitatief goed en duurzaam gebouw heeft een positief effect op het onderwijs én op het leefklimaat voor de toekomstige generaties.
 2. Het IHP streeft, bij nieuwbouw, naar het realiseren van energieneutrale gebouwen (ENG) die tevens aardgasvrij zijn. Bij renovatie wordt beoogd om dit zoveel mogelijk te realiseren; dit dient per situatie bekeken te worden, met een gezonde balans tussen kwaliteit, duurzaamheid en de (financiële) middelen (kosten-batenanalyse). Per locatie dient in aanvullende onderzoeken, zoals een haalbaarheidsonderzoek, toegewerkt te worden naar een optimale balans tussen de diverse criteria passend bij het schoolgebouw en de omgeving.
 3. Gemeente en schoolbesturen willen duurzaamheid breder definiëren dan alleen energiebesparing en CO₂-reductie: duurzaamheid gaat ook over goed onderwijs, een gezond leer- en leefklimaat, een gezonde financiële exploitatie, circulariteit en toekomstbestendigheid. Deze thema's hebben een hogere prioriteit dan alleen energiebesparing:
 - a. Ten aanzien van goed onderwijs gaat het om het goed faciliteren van het onderwijsconcept van de scholen (het pedagogische klimaat en gebruik).
 - b. Ten aanzien van gezondheid wordt rekening gehouden met de Frisse Scholen-thema's (naast energie): lucht, temperatuur, licht en geluid (in geprioriteerde volgorde) om een prettig en gezond klimaat voor kinderen en medewerkers te realiseren.
 - c. Ten aanzien van circulariteit wordt ernaar gestreefd bewust om te gaan met de toegepaste materialen en waar mogelijk gebruik te maken van natuurlijke, herbruikbare materialen.
 - d. Ten aanzien van toekomstbestendigheid wordt ingezet op maximale flexibiliteit (o.a. het vermijden van dragende binnenwanden) om ervoor te zorgen dat de schoolgebouwen in de toekomst ook andere onderwijsconcepten kunnen faciliteren. Hierbij gaat het zowel om interne flexibiliteit, als om transformatiemogelijkheden van het vastgoed.
- Het definitieve kwaliteitsniveau en de verdeling van de kosten worden geconcretiseerd gedurende het IHP-traject.
4. Naast bouwkundige kwaliteit van schoolgebouwen is er in het IHP expliciet aandacht voor andere (strategische) kaders voor vastgoedbeleid (in volgorde): onderwijskundige functionaliteit, binnenmilieu, exploitatie en uitstraling.
 5. Duurzaamheidsprincipes worden toegepast bij nieuwbouw/renovatie van schoolgebouwen. Daarbij bieden de principes van Trias Energetica houvast om hierin een realistische afweging te maken tussen ambitie en budget:
 - a. Voorkomen van onnodig energieverbruik (bijvoorbeeld isolatie).
 - b. Gebruik van duurzame energiebronnen (bijvoorbeeld zonnepanelen).
 - c. Indien nodig, efficiënt gebruik van fossiele brandstoffen (bijvoorbeeld gas).
 De scholen en schoolgebouwen hebben een maatschappelijke verantwoordelijkheid en voorbeeldfunctie naar leerlingen, hun familie en de kern.
 6. Het is van belang dat de duurzaamheid op projectniveau intensief wordt afgestemd op de mogelijkheden in de kern en omgeving. Daarbij kan gedacht worden aan restgebruik van warmte, aansluiten op warmtenet of het toevoegen van extra zonnepanelen voor het leveren van energie aan omliggende woningen.
 7. Het IHP geeft de schoolbesturen inzicht in de vervangingstermijn van hun gebouwen. Schoolbesturen zijn door het IHP in staat om onderhoud en duurzaamheidsmaatregelen af te stemmen op het moment van nieuwbouw of renovatie en te koppelen aan terugverdiëntijden.
 8. Investerings in duurzaamheid dienen gerelateerd te worden aan de gehele levenscyclus van gebouwen. Daarbij is een afstemming tussen de verantwoordelijkheden van gemeente en schoolbesturen van belang. Liever gezamenlijk goed investeren in deugdelijke maatregelen dan nadelige gevolgen te ondervinden in bijvoorbeeld exploitatie en onderhoud tijdens de levensduur van een gebouw. Dit valt samen met de principes van TCO: inzetten op betaalbare investeringen die zich laten terugverdienen in de exploitatie (zie bouwsteen 1, punt 3).

3.5. Bouwsteen 3: renovatie en vervangende nieuwbouw

Deze bouwsteen geeft aan hoe gemeente en schoolbesturen omgaan met renovatie en vervangende nieuwbouw.

1. De gemeente is verantwoordelijk voor nieuwbouw, schoolbesturen zijn in alle situaties verantwoordelijk voor het goed onderhouden en exploiteren van gebouwen. Renovatie (lees: vernieuwbouw) is wettelijk nog niet geregeld. Renovatie kan een duurzamere oplossing zijn dan nieuwbouw. Ten aanzien van renovatie wordt aangesloten op het voorstel van PO-raad, VO-raad en VNG:
 - a. Renovatie wordt opgenomen als voorziening in de wet. In de huidige situatie zijn gemeenten alleen verantwoordelijk voor vervangende nieuwbouw wanneer een gebouw aan het einde van zijn levensduur is (onder andere artikel 2 verordening). Door renovatie op te nemen als voorziening ontstaat de mogelijkheid om bij een gebouw dat aan het einde van zijn levensduur is ook renovatie toe te passen.
 - b. Renovatie is daarbij een integrale levensduurverlengende ingreep in het gebouw, waarmee de levensduur van het gebouw met ten minste 25 jaar, maar bij voorkeur 40 jaar, wordt verlengd. In specifieke situaties kan van dit uitgangspunt worden afgeweken, als een tijdelijke oplossing noodzakelijk is, maar in principe zou renovatie gelijkwaardig aan nieuwbouw moeten zijn.
 - c. Uitgangspunt bij renovatie is dat de aanpassingen die leiden tot een levensduurverlenging van ten minste 25 jaar voor rekening komen van de gemeente, waarbij op basis van TCO en vanuit de meerjarenonderhouds-plannen (MJOP's) een investeringsbijdrage van het schoolbestuur aan de dekking van de renovatie kan worden toegevoegd (bij renovatie gelden dezelfde TCO-principes als bij nieuwbouw; zie bouwsteen 1, punt 3).
2. Bij investeringsopgaven in het kader van het IHP wordt de mogelijkheid van renovatie onderzocht. Daarbij wordt beoogd om de gedefinieerde duurzaamheids-eisen (ENG) en kwaliteitseisen (Frisse Scholen) zoveel mogelijk te realiseren. Dit wordt in de afweging nieuwbouw of renovatie inzichtelijk gemaakt, waarbij BENG als minimumeis geldt.
3. Per situatie wordt een afweging gemaakt (bijvoorbeeld in een haalbaarheids-onderzoek) of nieuwbouw of renovatie de beste oplossing is voor de betreffende school. Daarbij worden onder andere de volgende aspecten meegenomen in de afweging (willekeurige volgorde, per situatie kan prioriteit verschillen):
 - a. Er wordt rekening gehouden met de onderwijskundige functionaliteit van de gebouwen.
 - b. Er wordt rekening gehouden met een goede bezetting van gebouwen. Er wordt (bij voorkeur) niet gerenoveerd voor leegstand.
 - c. Er wordt rekening gehouden met de culturele en maatschappelijke waarde en de stedenbouwkundige uitstraling in samenhang met de omgeving.
 - d. Er wordt rekening gehouden met mogelijkheden om de gestelde duurzaamheidsambities (zie bouwsteen 2) te bereiken, met BENG als minimumeis voor renovatie.
 - e. De kosten en mogelijkheden voor tijdelijke huisvesting worden meegenomen in de afweging voor nieuwbouw of renovatie.
 - f. De toekomstige exploitatie- en onderhoudslasten worden meegenomen als afweging voor nieuwbouw of renovatie.
 - g. Er wordt rekening gehouden met de mate van flexibiliteit en aanpasbaarheid in de toekomst.

3.6. Bouwsteen 4: samenwerking: scholen, schoolbesturen en partners

Deze bouwsteen omschrijft de samenwerkingsmogelijkheden tussen het onderwijs onderling en overige partners die raakvlakken hebben met het onderwijs.

1. Schoolbesturen en gemeente streven naar een maximale samenwerking tussen de beide schoolbesturen in de gemeente Roerdalen ten gunste van het onderwijs, de leerlingen en de medewerkers. Het onderwijs staat daarbij centraal. Samenwerking kan zowel inhoudelijk (kennis) als gebouwend (faciliteiten) worden vormgegeven, waarbij gebouwelijke samenwerking volgt op de inhoudelijke samenwerking.
2. Schoolbesturen en kinderopvang zetten in op het behouden, versterken en waar nodig uitbreiden van samenwerking tussen het PO en kinderopvang, peuteropvang en buitenschoolse opvang. Dit worden ook wel de onderwijs- en kindpartners genoemd:
 - a. De samenwerking richt zich op de afstemming van de pedagogiek en didactiek van beide partijen.
 - b. De samenwerking tussen onderwijs- en kindpartners kan verschillende vormen aannemen. Er zijn verschillende manieren van integratie tussen onderwijs en kinderopvang. Het IHP formuleert uitgangspunten, maar biedt ruimte om per project maatwerk te leveren, passend bij de specifieke situatie. Gezamenlijke huisvesting is in sommige situaties een pre maar geen voorwaarde.
 - c. Door de afname van het leerlingenaantal en vanuit politieke wenselijkheid is in veel bestaande gebouwen ruimte ontstaan voor onderwijs- en kindpartners. Het is van belang dat ook in nieuwe situaties (na nieuwbouw/renovatie) er ruimte beschikbaar blijft voor onderwijs- en kindpartners.
3. Schoolbesturen en gemeente streven naar samenwerking tussen scholen met overige maatschappelijke partners (bibliotheek, jeugdzorg, sportorganisaties, dorps huis etc.):
 - a. Er wordt tegemoetgekomen aan de sociaal-maatschappelijke rol van een school voor de kern. Deze functie kan per kern en per school anders worden ingevuld. Het IHP formuleert uitgangspunten, maar biedt ruimte om per project maatwerk te leveren, passend bij de lokale situatie.
 - b. Scholen en (maatschappelijke) partners dragen bij aan de dorpskernontwikkeling.
 - c. Andersom kan de school ook gebruik maken van de maatschappelijke voorzieningen die in de kern aanwezig zijn.
4. Indien ruimten in schoolgebouwen in gebruik worden gegeven aan partijen anders dan het onderwijs (kinderopvang en/of andere maatschappelijke partijen) wordt ofwel 'verhuur' ofwel 'medegebruik' toegepast. Voorwaarde voor medegebruik is dat het bij medegebruik gaat om het gebruik door (uit de openbare kas bekostigd) onderwijs of voor culturele, maatschappelijke of recreatieve doeleinden. In het geval van verhuur geldt een marktconforme huur. De marktconforme huur sluit aan bij de Wet Markt en Overheid en bestaat in basis uit een *gebruiksvergoeding*: de extra kosten die de verantwoordelijke voor onderhoud en exploitatie maakt als gevolg van de verhuur (ofwel exploitatiekosten) en een *vergoeding voor investeringslasten*: de jaarlijkse lasten die het gevolg zijn van het realiseren van de voorziening, bestaande uit rente en afschrijving, die kan worden verhoogd met een deel van de kosten van verzekering van het gebouw en de kosten van onroerendezaakbelasting. De vergoeding voor de investeringslasten gaat naar de investerende partij (tenzij dit uiteraard de kinderopvang of maatschappelijke partij zelf is).

3.7. Bouwsteen 5: vraag en aanbod

Deze bouwsteen geeft aan welk aanbod de gemeente en schoolbesturen nastreven. Het gewenste aanbod van onderwijs is bepalend voor de huisvestingsoplossingen.

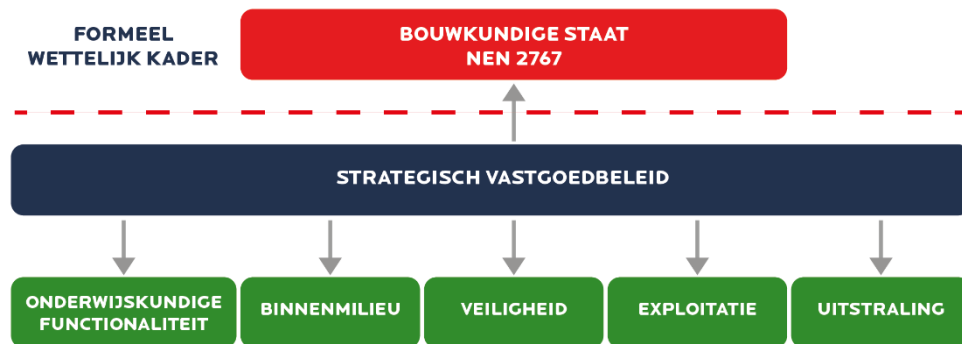
1. Het streven is goede spreiding van de onderwijssoorten over de kernen van Roerdalen. Hierbij rekening houden met openbaar onderwijs in verband met wettelijke bepaling.
2. De analyse- en scenario-ontwikkeling in het IHP richt zich voor het PO op het kernniveau: 'thuis nabij'. Specifieke denominaties (levensbeschouwelijke visie), onderwijsvormen of speciaal onderwijs kunnen vragen om een analyse of scenario op regionaal niveau.
3. Scholen zijn belangrijk voor de leefbaarheid in de kernen van Roerdalen. Er is daarom aandacht voor de afstand voor inwoners van de gemeente Roerdalen tot een basisschool. Want ook al is het verzorgingsgebied van een bepaalde basisschool mogelijk kernoverstijgend, het gebouw en de speelterreinen vormen toch een dorpsfunctie in samenwerking met verenigingen etc.
4. Gemeente en schoolbesturen streven naar het terugdringen van onderwijsleegstand. De inkomsten van schoolbesturen voor onderhoud en exploitatie zijn afhankelijk van het aantal leerlingen. Bij leegstand moet een schoolbestuur met minder inkomsten hetzelfde aantal vierkante meters onderhouden.
5. Voor het oplossen van leegstand zijn het verwijzen naar (gebruik van ruimteoverschotten door andere scholen met een ruimtetekort) en/of het in medegebruik geven of verhuren van ruimten reële mogelijkheden. Afstoten van leegstand is een optie.
6. Er is tevens aandacht voor de relatie met sport, bewegen en cultuur. Dit gaat enerzijds over de afstand tot en de bereikbaarheid van gymzalen en voorzieningen binnen Roerdalen, maar anderzijds ook over hoe de inrichting van een gebouw, het speelterrein (groen) en de directe omgeving beweging kunnen stimuleren. De school kan gebruik maken van de faciliteiten uit de kern, maar kan eventueel ook een functie voor de kern vervullen op het gebied van sport, bewegen en cultuur.
7. Het onderwijs in de gemeente Roerdalen is verdeeld over de verschillende kernen. Behoud van een kwalitatief aanbod in onderwijs en kinderopvang in de afzonderlijke kernen zijn belangrijke doelstellingen voor de scenariovorming binnen het IHP-traject. Het moet voor elk kind mogelijk zijn in de eigen kern naar school te gaan, ongeacht of hier door ouders ook daadwerkelijk voor gekozen wordt.

4. Methoden

Dit hoofdstuk behandelt de gehanteerde methoden voor de analyse- en scenario-ontwikkeling. De deelresultaten zijn samen met de schoolbesturen vastgesteld tijdens de werksessies op 27 januari en 10 februari 2021.

4.1. Quickscore

Op basis van de Verordening Voorzieningen Huisvesting Onderwijs (VVHO) is alleen de bouwkundige staat een formeel toetsingscriterium. Voor het IHP is het echter niet alleen de vraag of een pand een goed *gebouw* is, maar of een pand een goed *schoolgebouw* is. In de beoordeling van het gebouwenbestand is daarom gekeken naar meer dan alleen de bouwkundige staat. Er is ook gekeken naar onderwijskundige functionaliteit, binnenmilieu, veiligheid, exploitatie en uitstraling van de schoolgebouwen. Dit zijn kaders voor strategisch vastgoedbeleid.

Figuur 4.1 - Criteria Waardenwijzer

Op basis van de door HEVO ontwikkelde 'Waardenwijzer' (opgenomen in **bijslage I** bij dit IHP) is elk schoolgebouw op deze criteria beoordeeld en voorzien van een gewogen score. De totaalscore geeft daarmee op uniforme wijze richting aan de mate van urgentie tot een levensduurverlengende ingreep in relatie tot de gebouwkwaliteit:

- **Bij < 57 punten:** binnen 0-5 jaar (**rood**).
- **Bij 57 - 63 punten:** binnen 5-10 jaar (**oranje**).
- **Bij 63 - 69 punten:** binnen 10-20 jaar (**lichtgroen**).
- **Bij 69 > punten:** over meer dan 20 jaar (**donkergroen**).

De quickscore scores zijn input voor de scenario-ontwikkeling. Bij het besluit tot nieuwbouw/renovatie wordt bij de scenario-ontwikkeling ook gekeken naar andere belangrijke factoren zoals leeftijd van het gebouw en overige afwegingscriteria.

4.2. Capaciteitsanalyse

Als onderdeel van de quickscore is ook de capaciteit van de schoolgebouwen geanalyseerd. De capaciteitsanalyse (**bijslage II**) maakt een ruimtetekort of -overschot per gebouw inzichtelijk. De ruimtebehoefte van een school wordt bepaald door de leerlingentelling en de prognose te vertalen naar ruimtebehoefte (op basis van de criteria in de VVHO). Deze ruimtebehoefte wordt vergeleken met het aantal vierkante meters dat beschikbaar is: de bruto vloeroppervlakte (bvo).

Belangrijke opmerking: dit is een genormeerde ruimtebehoefteberekening. In de praktijk zijn er efficiënte en minder efficiënte schoolgebouwen. Wanneer een schoolgebouw bijvoorbeeld veel (brede) gangen heeft, of een grote aula, kan er een genormeerd ruimteoverschot zijn, terwijl dit niet zo wordt ervaren. Er is relatief immers minder effectieve onderwijsruimte. Ook wordt in de praktijk gebruik gemaakt van de mogelijkheid tot medegebruik of verhuur van ruimten. In het IHP is vanwege het beleidsrijke karakter ruimte voor nuance op de resultaten uit deze ruimtebehoefteberekeningen. Voor het uitvoeren van de normatieve ruimtebehoefte is in alle situaties gebruik gemaakt van de normen zoals vastgesteld door het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Deze normen zijn zichtbaar in de modelverordening 'Regelingen onderwijshuisvesting'.

Naast het inzichtelijk maken van eventuele ruimtetekorten is de capaciteitsanalyse van belang omdat een eventueel ruimteoverschot de schoolbesturen geld kost voor exploitatie en onderhoud. Schoolbesturen ontvangen een vergoeding voor materiële instandhouding op basis van het aantal leerlingen en niet op basis van het aantal m² in een schoolgebouw. Bovendien vormen ruimteoverschotten een risico voor de gemeente. Wanneer een gebouw geheel leeg komt te staan, zal de eigenaar (het schoolbestuur) dit terug willen geven aan de gemeente. Daarnaast dient de gemeente (op basis van de VVHO) te voorzien in oplossingen voor ruimtetekorten, waarmee kan worden verwezen naar leegstand.

4.3. Urgentiecriteria

Met de gemeente, schoolbesturen en kinderopvangorganisaties zijn in gezamenlijke sessies tijdens het IHP-traject urgentiecriteria bepaald. Aan de hand van de urgentiecriteria zijn de scenario's geformuleerd en is in overleg beoordeeld of een scenario aansluit bij de visie en ambitie van gemeente, schoolbesturen en kinderopvangorganisaties (de bouwstenen). Het gaat om de volgende afwegingscriteria (willekeurige volgorde):

- Quickscanscore.
- Passende huisvesting:
 - Reductie van ruimtetekorten/ruimteoverschotten.
- Behouden en waar mogelijk en gewenst uitbreiden van samenwerking tussen het PO, kindpartners en maatschappelijke partners.
- Aandacht voor leefbaarheid van dorpen.
- Kansen benutten voor het realiseren van één of twee leerlijnen in kernen, waar mogelijk.

4.4. Opheffingsnorm

Een school komt voor bekostiging in aanmerking als het leerlingenaantal gelijk is aan of boven de opheffingsnorm zit van de gemeente waarin deze gevestigd is. De bekostiging wordt beëindigd als het leerlingenaantal gedurende drie achtereenvolgende schooljaren minder heeft bedragen dan de opheffingsnorm. De Wet op het Primair Onderwijs kent enkele uitzonderingen op de hierboven genoemde regel inzake beëindiging bekostiging.

De opheffingsnorm in Roerdalen is 51. Er zijn in de gemeente Roerdalen geen scholen onder de opheffingsnorm. Daarmee is de opheffingsnorm op dit moment geen onderdeel van de afwegingscriteria.

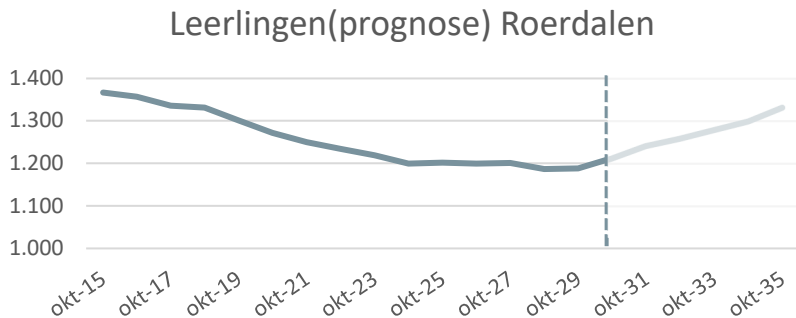
5. Analyse en scenario's

Dit hoofdstuk behandelt de analyse van de onderwijshuisvesting voor het PO in de gemeente Roerdalen. Er wordt ingegaan op de leerlingenprognose, de quickscanscores van de gebouwen en de analyse en voorkeursscenario's per kern. Ten slotte worden de voorkeursscenario's voorzien van een prioritering.

5.1. Leerlingenprognoses

Onderstaande grafiek visualiseert de leerlingenprognose van het primair onderwijs in de gemeente Roerdalen. De prognose van DUO uit 2019 vormt het uitgangspunt voor het IHP voor de voorspelling van de leerlingenontwikkeling. In het IHP volgen we deze prognose tot circa 2030, vanwege de herkenbare afvlakkende krimp. Op basis van ervaring en verwachting van schoolbesturen is hier wel enige nuance van toepassing, bijvoorbeeld met betrekking tot een toename van inwoners uit West-Nederland, Duitsland en Oost-Europa en enkele woningbouwontwikkelingen, in de gemeente Roerdalen en Roermond. Voor de periode na vaststelling van het IHP is het advies dat er zo snel mogelijk een prognose wordt opgesteld die specifiek de situatie in Roerdalen in beeld brengt. Deze nieuwe prognose zal worden gebruikt in haalbaarheidsonderzoeken op projectniveau en bij de herijking van het IHP.

Voor de St. Martinusschool is uitgegaan van een afwijkend aantal t.o.v. DUO. In het IHP wordt rekening gehouden met een bandbreedte van 95 en 115 leerlingen. In de financiële doorrekening gaat het IHP uit van 115 leerlingen. In het haalbaarheidsonderzoek volgt de onderbouwing voor de werkelijke behoefte.

Figuur 5.2 - Prognose aantal leerlingen PO in de gemeente Roerdalen (DUO, 2019)

5.2. Quickscanscores

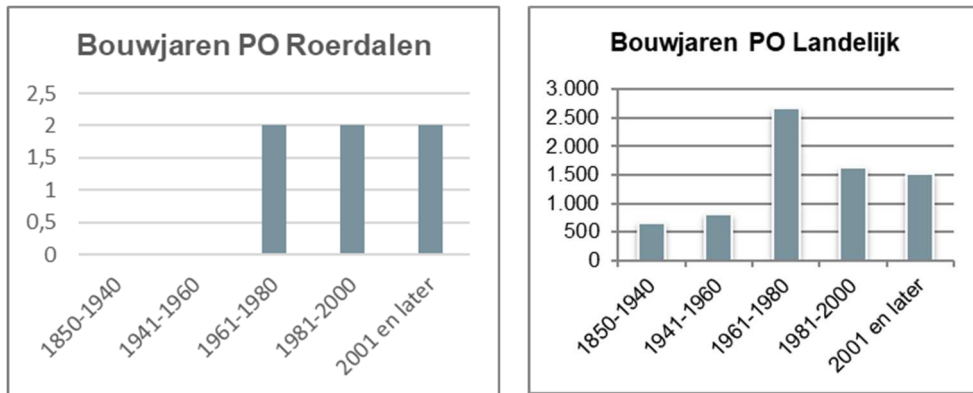
Onderstaande tabel geeft de quickscanscores weer van de schoolgebouwen binnen de gemeente Roerdalen, zie paragraaf 4.1 voor de toelichting op de scores. Deze scores geven een eerste indruk voor de prioritering van de vervangingsopgave van de schoolgebouwen binnen de gemeente Roerdalen wanneer deze uitsluitend gebaseerd zou zijn op deze scores.

	Uitstraling, weging: 1			Bouwkundige staat, weging: 3			Veiligheid, weging: 1			Binnenmilieu, weging: 2			Exploitatie, weging: 2			Onderwijskundige staat, weging: 3			Advies		
Basisschool St. Martinusschool	5,0	12,0	6,0	10,0	11,0	12,0	56,0														
Basisschool de Draaiende Wieken	5,5	12,0	6,0	8,0	10,0	15,0	56,5														
Basisschool de Hovenier	5,5	13,5	6,0	8,0	10,0	18,0	61,0														
Basisschool de Achtbaan	7,0	19,5	5,5	16,0	12,0	21,0	81,0														
Basisschool de Berensprong	6,0	19,5	6,0	16,0	14,0	21,0	82,5														
Basisschool 't Kempke	7,0	24,0	6,0	14,0	12,0	21,0	84,0														

Binnen 5 jaar renovatie of nieuwbouw	
Binnen 5 - 10 jaar renovatie of nieuwbouw	
Binnen 10 - 20 jaar renovatie of nieuwbouw	
Na 20 jaar of langer renovatie of nieuwbouw	

Figuur 5.1 - Overzicht quickscanscores gemeente Roerdalen

Uit de quickscanscores blijkt dat de gemeente Roerdalen met betrekking tot een deel van de schoolgebouwen in het basisonderwijs voor een vervangingsopgave staat. In vergelijking met het Nederlands gemiddelde zijn de schoolgebouwen in Roerdalen relatief jong. De gemiddelde leeftijd van de schoolgebouwen bedraagt 33 jaar. Het landelijke gemiddelde is 41 jaar. Onderstaande grafieken geven een overzicht van de bouwperiodes voor het primair onderwijs.

Figuur 5.3 - Bouwjaren schoolgebouwen PO gemeente Roerdalen, Nederland

De grafiek laat zien dat het gebouwenbestand in de gemeente Roerdalen evenredig is verdeeld over de bouwperiodes 1961-1980, 1981-2000 en 2001 en later. Er is in de laatste 20 jaar door de gemeente reeds geïnvesteerd in het kwaliteitsniveau van de schoolgebouwen. Met name de schoolgebouwen uit de jaren 1961-1980, de wederopbouwperiode, nemen een belangrijke plek in dit IHP in. Het zijn verouderde gebouwen uit een periode waarin bovendien bouwkosten werden beperkt om de grote vraag aan te kunnen. Dit is te zien in de vaak gestandaardiseerde bouwmethodiek en de matige bouwkwaliteit.

5.3. Inleiding analyse en scenario's

In de volgende paragrafen worden per kern en per school de voorkeursscenario's benoemd. Deze worden onderbouwd aan de hand van de quickscores, de capaciteitsanalyse en de overige urgentiecriteria. De voorkeursscenario's en de prioritering zijn tot stand gekomen in samenspraak met de schoolbesturen en gedeeld met de kinderopvangorganisaties.

Algemene visie op het onderwijs

Iedere school beschikt over een onderwijsconcept. Over het algemeen biedt de huidige huisvesting daarin voldoende ondersteuning, behoudens de twee scholen binnen de vervangingsopgave. De scholen waarderen de aanwezigheid van de bibliotheek (noodzaak). De scholen werken veel samen met verenigingen (muziek, cultuur en

sport). De samenwerking met de kindpartners (opvang) is over het algemeen goed, op enkele locaties is behoefte aan een intensivering vanuit de doorlopende leerlijn. De scholen werken onderling samen en zien dit ook als kans voor het onderwijs, dit wordt ook besproken in het LEA en heeft onder andere betrekking op zorgpartners (spreekuur), opvang, delen van ervaringen (bouw en concepten). Binnen enkele dorpen is migratie een actueel onderwerp (taalontwikkeling) en bestaat er mede om die reden behoefte aan de nodige ondersteuningsruimte.

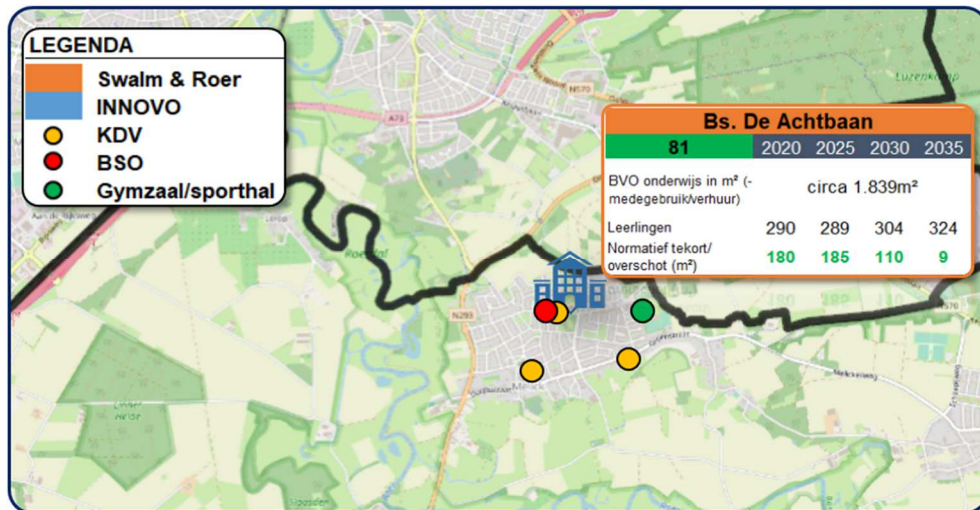
Toelichting scenariokaarten

De kaarten in de hiernavolgende paragrafen visualiseren de scholen in de gemeente Roerdalen en de gebouwgegevens die van belang zijn voor de analyse- en scenario-ontwikkeling. De kleur van het vak met daarin de schoolnaam geeft aan tot welk schoolbestuur de school behoort. Oranje is in dit geval Swalm & Roer, blauw is een school van INNOVO. De rij 'Leerlingen' daaronder geeft aan wat het leerlingenaantal is in de huidige situatie en het geprognosticeerde leerlingenaantal voor 2025, 2030 en 2035. De rij 'Tekort/Overschot' daaronder geeft aan wat het *normatief* tekort of overschot in aantal vierkante meters is bij een school volgens de capaciteitsanalyse. Een groen, positief getal is een overschot, een rood, negatief getal een tekort. Er is hier enkel gerekend met het bruto vloeroppervlakte (BVO) dat in gebruik is voor onderwijs. Eventueel medegebruik/verhuur aan derden of gymvoorzieningen zijn hiervoor in mindering gebracht op de totale BVO van het gebouw. Het overzicht hiervan is zichtbaar in onderstaande tabel.

Tabel 5.1 - Overzicht bruto vloeroppervlakten

	Totaal bvo	Bvo derden	Bvo gymzaal	Bvo school
De Berensprong	3.130 m ²	542 m ²	468 m ²	2.120 m ²
't Kempke	1.857 m ²	715 m ²		1.142 m ²
St. Martinus	1.204 m ²	150 m ²		1.054 m ²
De Achtbaan	2.129 m ²	290 m ²		1.839 m ²
De Hovenier	1.570 m ²	82,5 m ²		1.488 m ²
De Draaiende Wieken	2.620 m ²	1.100 m ²		1.520 m ²

5.4. Melick

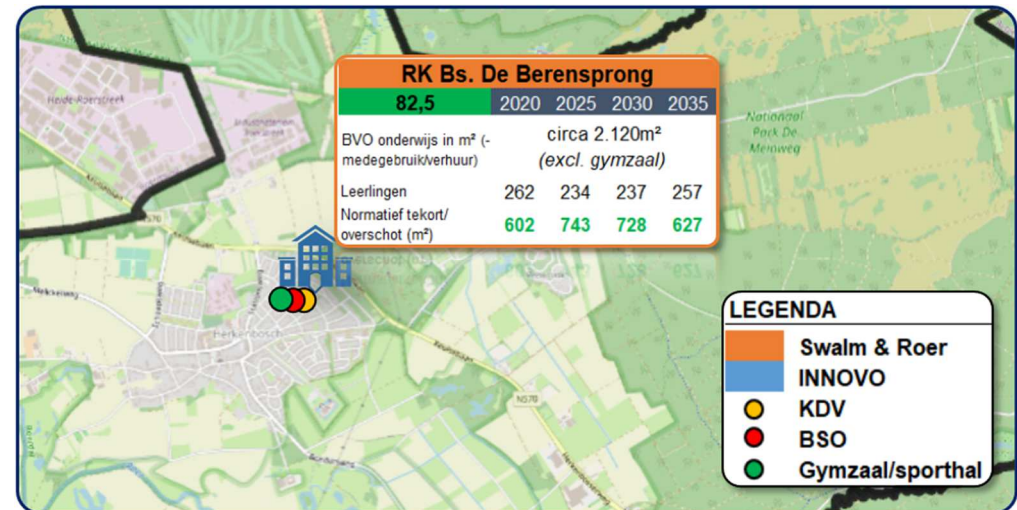
Figuur 5.4 - Basisschool De Achtbaan, Melick

Het gebouw van basisschool De Achtbaan dateert uit 2008 en is daarmee slechts 13 jaar oud. Samen met de hoge quickscanscore zorgt dit ervoor dat er binnen de scope van dit IHP geen grootschalige bouwkundige ingrepen vereist zijn.

In het gebouw bevindt zich ook bso en peuterarrangement van Leefkind. Dezelfde organisatie heeft de dagopvang op een andere locatie in het dorp. Deze (deels fysieke) samenwerking wordt als zeer waardevol gezien. De school werkt samen met en maakt gebruik van het sportcentrum in het dorp.

De kans is aanwezig dat er in de buurt van Melick op termijn relatief grootschalige woningbouwontwikkeling binnen de gemeente Roermond plaats gaat vinden. Dit zou kunnen resulteren in een toenemend leerlingenaantal op deze school. Momenteel komt circa 9% van de leerlingen op de Achtbaan uit Roermond. Gezien de beperkte, en krimpende, overmaat op dit moment dient dat bij realisatie van het betreffende woningbouwproject gemonitord te worden.

5.5. Herkenbosch

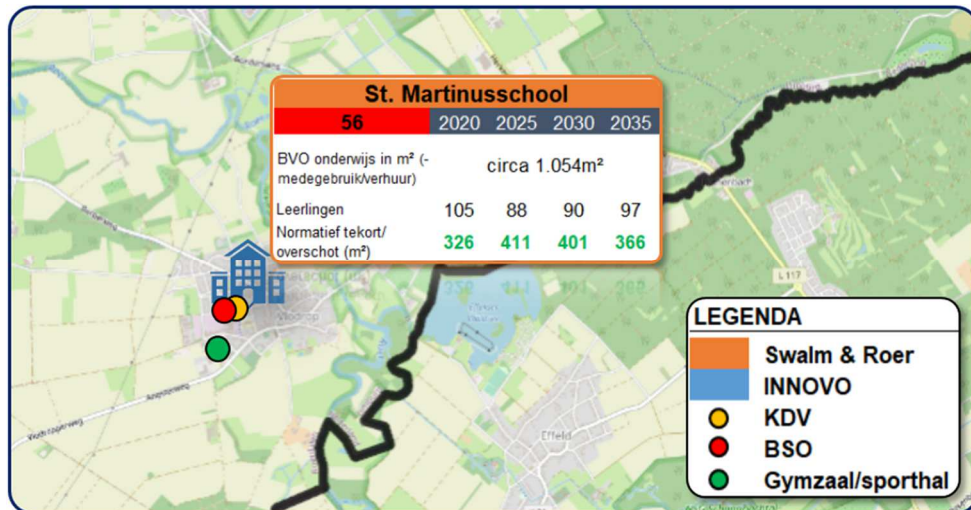

Figuur 5.5 - Basisschool De Berensprong, Herkenbosch

Het gebouw van r.-k. basisschool De Berensprong dateert uit 2005 en is daarmee zo'n 16 jaar oud. Samen met de hoge quickscanscore zorgt dit ervoor dat er binnen de scope van dit IHP geen grootschalige bouwkundige ingrepen vereist zijn. Het pand wordt door de gemeente geëxploiteerd. Gelet op duurzaamheid zijn hier mogelijkheden (onder andere PV-panelen) en lopen de installaties tegen het einde van hun levensduur. Er is sprake van bso en peuterarrangementen op de school en die samenwerking (met Leefkind) wordt als zeer waardevol gezien. Aandachtspunt is de verkeersveiligheid en het benutten van de (groene) omgeving.

De school kent momenteel een normatieve overmaat van circa 600 m², deze ruimte worden ingezet voor het onderwijs. De sporthal van het dorp maakt onderdeel uit van de school.

5.6. Vlodrop

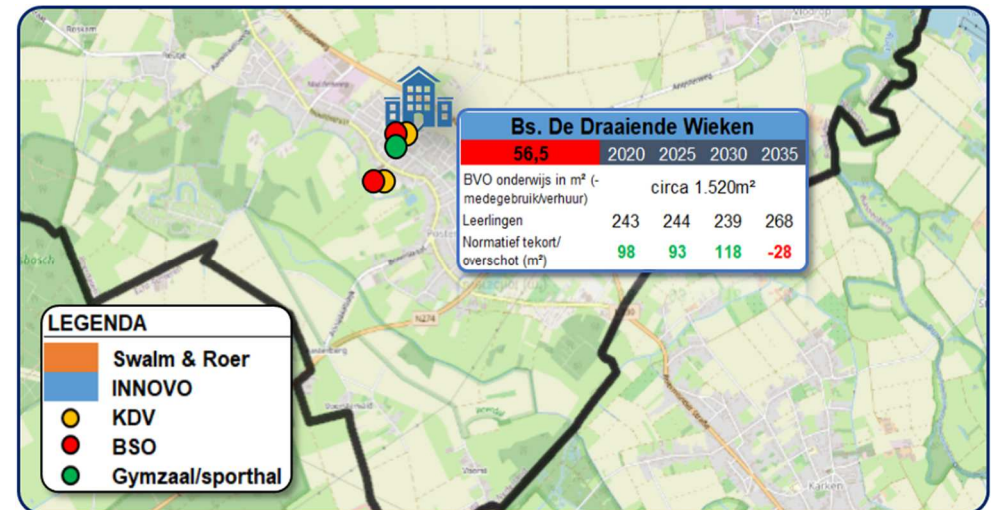

Figuur 5.6 - St. Martinusschool, Vlodrop

Het gebouw van de St. Martinusschool dateert uit 1961 en is daarmee 60 jaar oud. Samen met de lage quickscanscore zorgt dit ervoor dat dit gebouw binnen 0-5 jaar toe is aan nieuwbouw/renovatie.

De eerste planvorming voor deze nieuwbouw is reeds opgestart en richt zich op een MFA (combinatie school, dorps huis, sportfaciliteiten en een gemeenschappelijke huiskamer) op een andere locatie in het dorp. Het uitgangspunt is hierbij een vijfklassige school (gebaseerd op de huidige prognose) met een kleine ruimte voor groei, ook vanuit de multifunctionaliteit. Bij de nieuwbouw ziet men graag dat de samenwerking met Wee-Play wordt geïntensiveerd en daarnaast is er, ook vanwege laaggeletterdheid, behoefte aan een (school)bibliotheek in het gebouw. Het onderwijsconcept is in de maak. Bij de financiële doorrekeningen van de scenario's zal er voor de volledigheid ook een scenario uitgewerkt worden van nieuwbouw op dezelfde locatie. Dit laatste met name om voorbereid te zijn op de mogelijke situatie dat de planvorming van een MFA op (korte) termijn niet haalbaar blijkt. Zoals beschreven in de 'bouwstenen van beleid', richten de duurzaamheidsambities zich op een schoolgebouw dat energieneutraal (ENG) en aardgasvrij is.

5.7. Posterholt

Figuur 5.7 - Basisschool de Draaiende Wieken, Posterholt

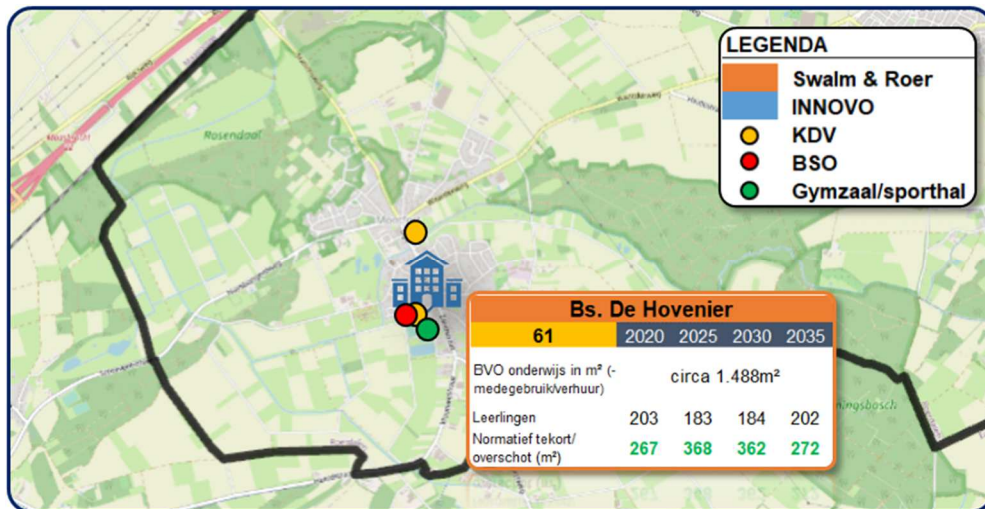
Het gebouw van basisschool De Draaiende Wieken dateert uit 1976 en is daarmee circa 45 jaar oud. Samen met de lage quickscanscore zorgt dit ervoor dat dit gebouw binnen 0-5 jaar toe is aan nieuwbouw/renovatie.

Momenteel zijn samenwerkingspartners breed aanwezig in de school, dit wordt ook als zeer wenselijk gezien voor het toekomstige scenario. Deze partners hebben reeds uitgesproken graag mee te willen in nieuwbouw.

Er is nog niet concreet opgestart met de planvorming. Wel zijn de visie, de missie en het gewenste onderwijsconcept van de school inmiddels geformuleerd. Bewegend leren is hierin een speerpunt en daarmee de behoefte aan ruimte. Daarnaast hecht men waarde aan de samenwerking met de kindpartners (opvang, zorg etc.). De sporthal is aanwezig op een andere locatie en wordt beheerd door een stichting.

Ook hier geldt dat er vanuit de duurzaamheidsambities gestreefd wordt naar een schoolgebouw dat ENG en aardgasvrij is.

5.8. Montfort

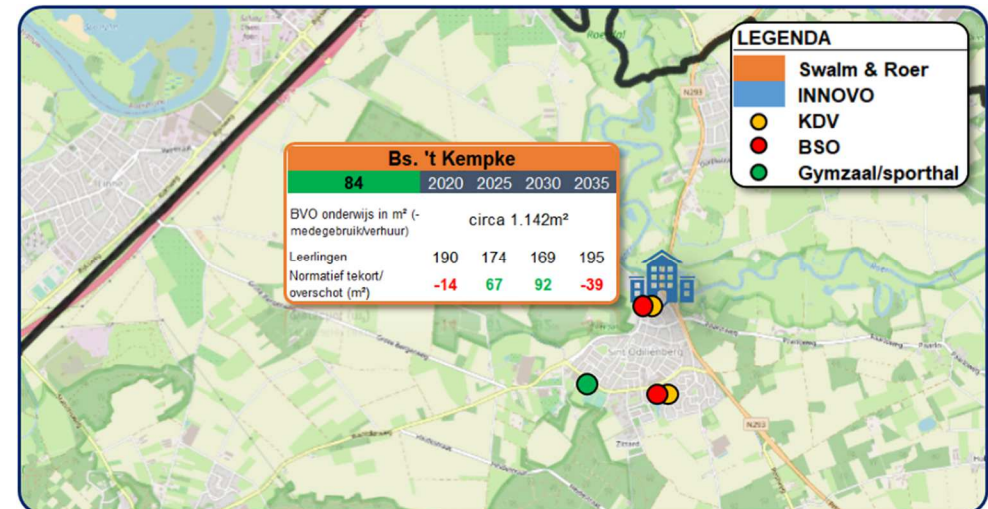

Figuur 5.8 - Basisschool De Hovenier, Montfort

Het gebouw van basisschool De Hovenier dateert uit 1989 en is daarmee 32 jaar oud. Samen met de gemiddelde quickscanscore zorgt dit ervoor dat dit gebouw binnen 5-10 jaar toe is aan nieuwbouw/renovatie. Ondanks dat dit gebouw niet direct aan de beurt is voor een (grootschalige) bouwkundige ingreep, heeft het wel enige aandacht met betrekking tot het binnenmilieu. Dit is onder andere naar voren gekomen uit de onderzoeken die plaats hebben gevonden in het kader van COVID-19. Er wordt momenteel gekeken naar mogelijkheden om dit binnenmilieu voor de tijdelijkheid te verbeteren.

De schoolbibliotheek bevindt zich momenteel in een tijdelijke unit naast het gebouw. In het toekomstige scenario wordt integraliteit daarvan als waardevol gezien. Momenteel bevindt zich ook de kinderopvang van Wee-Play zich in het gebouw (één lokaal). Elders in Montfort bevindt zich een grotere kinderopvanglocatie, hiermee wordt wel samengewerkt, maar niet fysiek. De gemeente is in overleg met deze kinderopvangorganisatie inzake het aanbod. De aanwezigheid van de sporthal wordt als prettig ervaren.

5.9. St. Odiliënberg

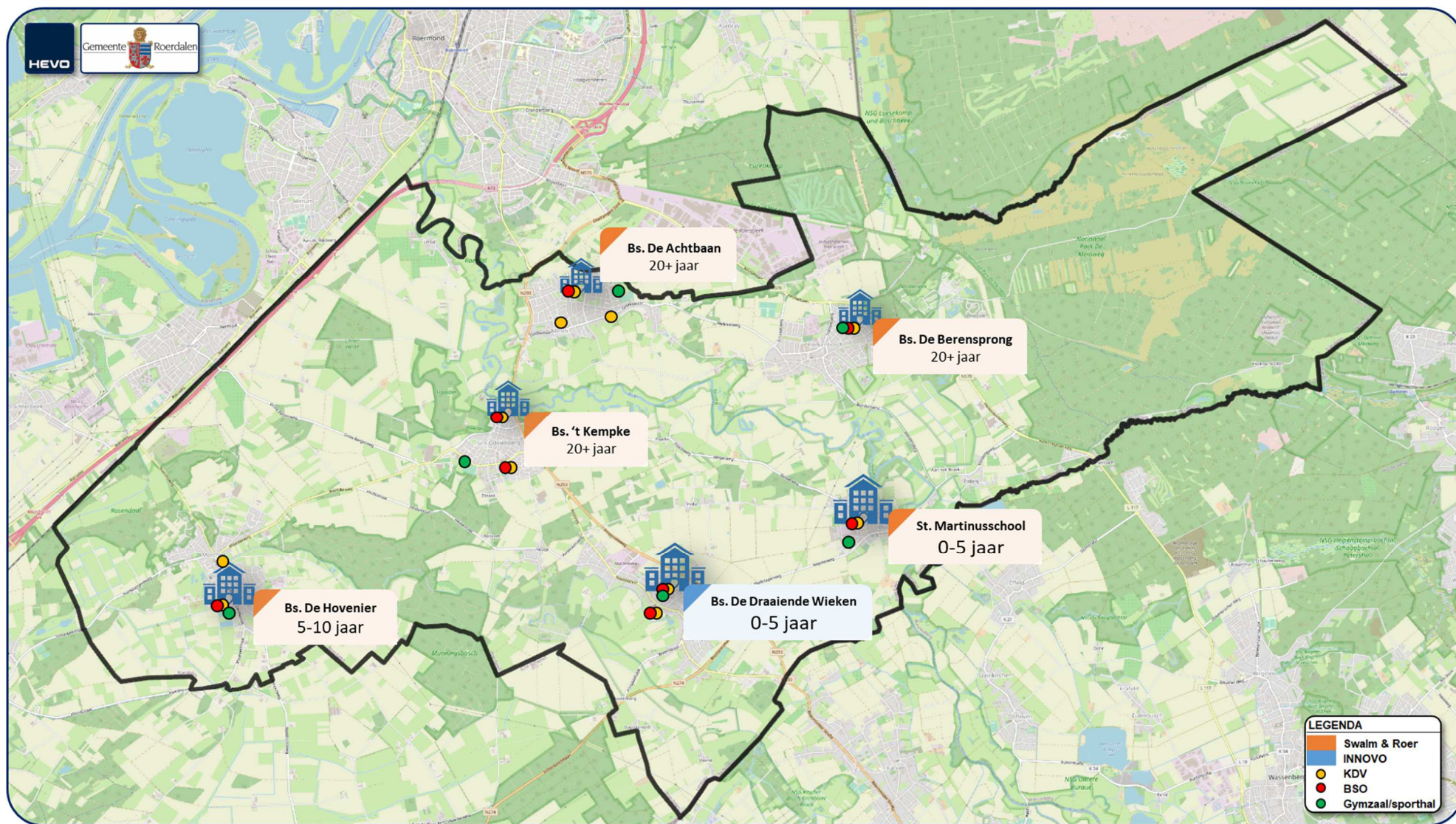
Figuur 5.9 - Basisschool 't Kempke, St. Odiliënberg

Het gebouw van basisschool 't Kempke is in 2019 volledig gerenoveerd passend bij het onderwijsconcept. Samen met de hoge quickscanscore zijn er binnen de scope van dit IHP dan ook geen grootschalige bouwkundige ingrepen vereist. Dit gebouw is tijdens de recente renovatie aardgasvrij geworden en voorzien van 64 PV-panelen. Omdat vanwege de constructie een groter aantal PV-panelen niet haalbaar was, is het gebouw hiermee niet bijna energieneutraal (BENG).

Kindpartners zijn breed vertegenwoordigd binnen het gebouw en dit wordt als zeer waardevol ervaren. Tegelijkertijd vormt dit een bedreiging die gemonitord dient te worden omdat kindpartners maar voor een paar jaar garant staan.

De sporthal waar 't Kempke gebruik van maakt ligt relatief ver van de school.

5.10. Roerdalen

Figuur 5.10 - Overzicht scenario's

5.11. Prioritering scenario's

De in de vorige paragraaf omschreven scenario's leiden tot de volgende prioritering op basis van quickscanscores, capaciteitsanalyse en afwegingscriteria:

Termijn 0-5 jaar

1. Vlodrop	St. Martinusschool (project is reeds in definitie-/ontwerpfase)
2. Posterholt	De Draaiende Wieken

Termijn 5-10 jaar

1. Montfort	De Hovenier

Termijn na 20 jaar (buiten scope IHP)

1. Melick	De Achtbaan
2. Herkenbosch	De Berensprong
3. St. Odiliënberg	't Kempke

5.12. Interim-voorzieningen bij scenario's

Dit IHP duidt de vervangingsopgave voor de komende 20 jaar. Op basis van bovenstaande scenario's is in hoofdstuk 7 een financiële vertaling opgesteld.

Omdat de daadwerkelijke invulling van interim-voorzieningen zich op IHP-niveau lastig laat duiden worden deze voorzieningen niet verder behandeld in dit document. Na vaststelling van het IHP is er zicht op de fasering van de opgaven en kan er bij het uitvoeringsprogramma een plan worden gemaakt voor de tijdelijke huisvesting. Afhankelijk van de fasering kan er eventueel gebruik worden gemaakt van bestaande huisvesting en/of leegstand in scholen. De beschikbaarheid van (bouw)locaties speelt hierbij ook een wezenlijke rol.

5.13. Samenwerking met kindpartners bij scenario's

Dit IHP duidt de vervangingsopgave voor de komende 20 jaar. Om voor de eerste 4 jaar de (financiële) opgave nog beter te kunnen duiden worden ook de opgaven voor de samenwerking met kindpartners op locatie voor deze termijn opgenomen.

De bekostiging en definitieve realisatie van kindcentrum-functies in schoolgebouwen wordt in het uitvoeringsprogramma nader ingevuld. Het verwachte programma is:

1. St. Martinusschool: de verdere uitwerking van de samenwerking met kindpartners vindt plaats in het reeds lopende traject van de St. Martinusschool. In de MFA zal buitenschoolse opvang en kinderopvang aanwezig zijn.
2. De Draaiende Wieken: buitenschoolse opvang en kinderopvang zijn voor deze school ook onderdeel van de samenwerking. In het te starten traject zal dit verder worden uitgewerkt.

5.14. Samenwerking bibliotheek Roerdalen bij scenario's

Voor de scholen van het primair onderwijs in de gemeente Roerdalen is de samenwerking met de bibliotheek van groot belang. Dit belang wordt eveneens door de gemeente Roerdalen erkend. In dit IHP is geen aanvullend ruimtegebruik voor de bibliotheek opgenomen, in het uitvoeringsprogramma en bij de realisatie van projecten zal worden geduid hoe de bibliotheek onderdeel van de onderwijsruimten wordt.

6. Doelstellingen Klimaatakkoord

Naar aanleiding van de doelstellingen zoals geformuleerd in het Klimaatakkoord is er voor het scholenbestand van de gemeente Roerdalen in het kader van dit IHP een analyse gedaan van de benodigde ingrepen om de CO₂-uitstoot te verlagen om in 2030 en 2050 aan deze doelstellingen te voldoen.

De doelstellingen zijn als volgt:

Doelstelling	Referentiejaar 1990	Referentiejaar 2017
CO₂-reductie 2030	49,0%*	44,0%
CO₂-reductie 2050	95,0%	94,5%

*Op basis van een uitspraak van de Europese Commissie wordt het streefdoel van 2030 mogelijk verhoogd naar 55% reductie. Mede vanwege het demissionair kabinet is de precieze uitwerking hiervan voor Nederland op dit moment nog niet duidelijk.

Dit betekent dat ten opzichte van de huidige CO₂-uitstoot, representatief gesteld voor referentiejaar 2017, het einddoel per 2050 gesteld wordt op 94,5% CO₂-reductie ten opzichte van dat referentiejaar. Voor 2030 is 44% reductie ten opzichte van 2017 door het rijk als doelstelling geformuleerd. Op basis van de verhoudingen voor de doelstelling per 2030 is de doelstelling per 2050 ten opzichte van 2017 bepaald.

6.1. Analyse CO₂-reductie

Op basis van de scenario's zoals omschreven in hoofdstuk 5 en in lijn met de ambities van de gemeente Roerdalen en de schoolbesturen, zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd voor de berekening van de verwachte toekomstige CO₂-uitstoot van de schoolgebouwen die binnen de scope van dit IHP zijn voorzien:

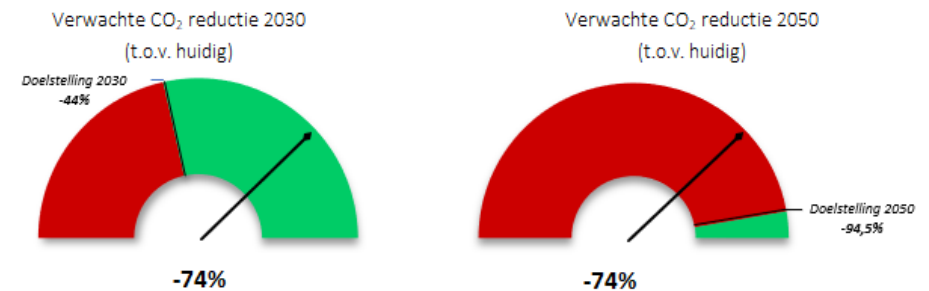
- 't Kempke: (met terugwerkende kracht) renovatie, aardgasvrij (2020).
- St. Martinusschool: nieuwbouw ENG, aardgasvrij (2024).
- De Draaiende Wieken: nieuwbouw ENG, aardgasvrij (2024).
- De Hovenier: nieuwbouw ENG, aardgasvrij (2029).

De schoolgebouwen van De Berensprong en De Achtbaan worden op 20-jarige leeftijd (respectievelijk 2025 en 2028) voorzien van duurzaam onderhoud, waarbij de Erkende Maatregelenlijst energiebesparing in acht wordt genomen (voor zover van toepassing).

6.1.1 Resultaten IHP

Wanneer deze ingrepen als resultaat van het IHP worden doorberekend leidt dat tot een verwachte CO₂-reductie in 2030 van 74% ten opzichte van de uitstoot in 2017. Hiermee worden de doelstellingen uit het Klimaatakkoord voor 2030 ruimschoots behaald. De doelstelling voor 2050 vraagt echter ook in de termijn na 20 jaar nog om ingrepen aan de schoolgebouwen om tot de uiteindelijke doelstelling te komen.

Indien de levensduur van De Berensprong en De Achtbaan op 40 jaar wordt gesteld en hier met dezelfde uitgangspunten als de ingrepen in het huidige IHP wordt gerekend, wordt de doelstelling voor 2050 naar verwachting tevens gehaald. Dit betekent namelijk dat deze gebouwen voor 2050 nog een grootschalige bouwkundige ingreep (renovatie of nieuwbouw) krijgen. Dit is iets waar de gemeente Roerdalen en de schoolbesturen bij de toekomstige herijking van het IHP rekening mee dienen te houden.

Figuur 6.1 - Verwachte CO₂-reductie ingrepen IHP 2021

In **bijlage III** is een portefeuilleoverzicht van de schoolgebouwen in de gemeente Roerdalen met betrekking tot deze CO₂-doelstellingen opgenomen.

7. Financiële uitgangspunten en vertaling

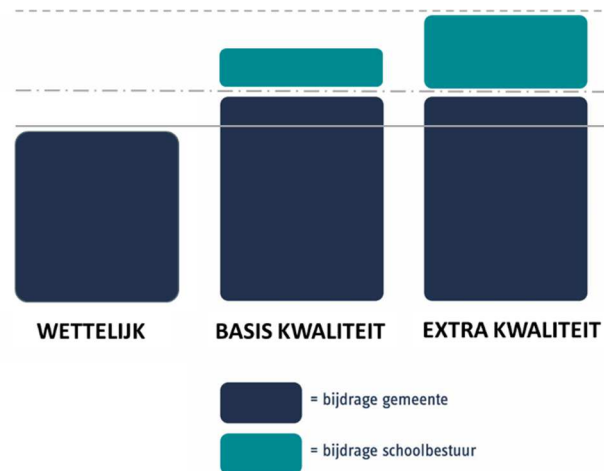
De in hoofdstuk 5 gepresenteerde scenario's worden in dit hoofdstuk voorzien van een financieel kader. Er wordt eerst ingegaan op het kwaliteitsniveau en de demarcatie van de kosten. Vervolgens wordt de financiële vertaling voor onderwijshuisvesting (doorkijk komende 20 jaar) inzichtelijk gemaakt en wordt de investeringsopgave voor de 1^e termijn verder uitgewerkt.

7.1. Kwaliteitsniveau

In de nieuwbouw en renovatie van schoolgebouwen zijn verschillende kwaliteitsniveaus mogelijk. In afstemming met de schoolbesturen en de gemeente Roerdalen zijn in dit IHP drie niveaus opgenomen, zijnde:

- **Het wettelijk minimale** kwaliteitsniveau waarvoor de gemeente zorgplicht draagt.
- **Basiskwaliteit**, waarbij enkele aspecten ten behoeve van de toekomstbestendigheid van het schoolgebouw zijn meegenomen.
- **Extra kwaliteit**, waarbij een aanvulling van deze aspecten met betrekking tot exploitatiegericht bouwen en het verhogen van het kwaliteitsniveau is opgenomen.

Door de gemeente Roerdalen en de schoolbesturen is duidelijk de ambitie uitgesproken ten minste naar basiskwaliteit te streven. Indien het schoolbestuur een hogere bijdrage kan leveren is het streven de extra kwaliteit te benaderen.

7.1.1 Wettelijk minimum

Een nieuwbouw school moet voldoen aan de diverse landelijke wetgeving en plaatselijke verordeningen, waaronder het Bouwbesluit. Onderdeel van het huidige wettelijk kader is het realiseren van een school die voldoet aan bijna energieneutraal (BENG) en aardgasvrij bouwen.

De gemeente is verantwoordelijk voor het realiseren van een school conform Bouwbesluit. In tabel 7.1 is het kostenkengetal voor dit **Wettelijk minimum** weergegeven.

Tabel 7.1 - Kostenkengetal **wettelijk minimum**

Uitgangspunten					
Aantal leerlingen:		100	200	300	400
Aantal leerlingen indien SBO:		62	130	199	267
Uitgangspunt bouwlagen:		1	1	2	2
Norm brutovloeroppervlak (bvo) [m²]:		703	1.206	1.709	2.212
Resumé					
Totaal vaste kosten		€ 2.408	€ 2.254	€ 2.007	€ 1.955
Kosten overige vaste kosten		€ -	€ -	€ -	€ -
Kosten Frisse Scholen		€ -	€ -	€ -	€ -
Kosten exploitatiegericht bouwen		€ -	€ -	€ -	€ -
Kosten duurzaam bouwen		€ -	€ -	€ -	€ -
Kosten verhogen kwaliteitsniveau		€ -	€ -	€ -	€ -
Subtotaal:		€ 2.408	€ 2.254	€ 2.007	€ 1.955
Prijsindicator	0%	€ -	€ -	€ -	€ -
Totale Kosten:		€ 2.408	€ 2.254	€ 2.007	€ 1.955

Het Bouwbesluit en de verordening gaan echter uit van een 'sober en doelmatig' schoolgebouw dat een lage toekomstbestendigheid en een laag kwaliteitsniveau kent. Daarbij is BENG onvoldoende om de klimaatdoelstellingen van 95% CO₂-reductie in 2050 te halen (zie **biilage III**). In de hiernavolgende paragrafen en hoofdstukken is daarom de ambitie voor het kwaliteitsniveau van de betrokkenen in de gemeente Roerdalen verder uitgewerkt.

7.1.2 Basiskwaliteit

Vanwege de lage toekomstbestendigheid en het niet behalen van de klimaatdoelstellingen wanneer de wettelijk minimale kwaliteit wordt toegepast is het streven van de gemeente Roerdalen om schoolgebouwen (nieuwbouw) die vanaf nu gebouwd worden ENG (energieneutraal) en aardgasvrij te realiseren.

Vanuit gezondheid en binnenklimaat is de ambitie uitgesproken om de kwaliteit van de schoolgebouwen op onderdelen te verhogen (Frisse Scholen) en deze ook zoveel als mogelijk flexibel uit te voeren. In gezamenlijk overleg is toegewerkt naar een definitie en uitwerking van de basiskwaliteit. Onderdeel van deze intentie is dat de schoolbesturen een (beperkte) financiële bijdrage leveren. De gemeente en de schoolbesturen sluiten daarbij aan bij de kwaliteitsstandaard van HEVO (zie **bijlage V** en onderstaand kader). In **bijlage IV** is het kostenkengetal voor basiskwaliteit bepaald middels de kostenconfigurator 2021¹. Tabel 7.2 geeft het kostenkengetal weer voor **Basiskwaliteit**.

Kwaliteitsstandaard

Door HEVO is een onderzoek verricht naar de optimalisatie van de kwaliteit met inachtneming van de budgettaire kaders. De uitgangspunten en resultaten zijn in de werksessies gedeeld met schoolbesturen en gemeente. Gemeente en schoolbesturen hebben de intentie uitgesproken om zoveel als mogelijk tegemoet te komen aan deze kwaliteitsstandaard, deels afhankelijk van de bijdrage van het schoolbestuur. Binnen de **basiskwaliteit** is rekening gehouden met de kwaliteitsstandaard ten aanzien van Frisse Scholen, flexibel bouwen (geen dragende binnenwanden) in combinatie met ENG en aardgasvrij. Bij **extra kwaliteit** zijn exploitatieverlagende maatregelen toegevoegd in combinatie met het verhogen van de kwaliteit (leerpleinen, zichtlijnen en flexibele wanden).

Tabel 7.2 - Kostenkengetal **basiskwaliteit**

Uitgangspunten		100	200	300	400
Aantal leerlingen:		100	200	300	400
Uitgangspunt bouwlagen:		1	1	2	2
Norm brutovloeroppervlak (bvo)[m²]:		703	1.206	1.709	2.212
Resumé					
Totaal vaste kosten incl. ENG	–	€ 2.521	€ 2.366	€ 2.101	€ 2.048
Kosten ambitieniveau		€ 48	€ 44	€ 45	€ 44
Kosten Frisse Scholen		€ 155	€ 136	€ 129	€ 125
Kosten exploitatiegericht bouwen		€ -	€ -	€ -	€ -
Kosten duurzaam bouwen		€ -	€ -	€ -	€ -
Kosten verhogen kwaliteitsniveau		€ 77	€ 77	€ 77	€ 77
Subtotaal:		€ 2.801	€ 2.623	€ 2.352	€ 2.294
Prijsindicator	0%	€ -	€ -	€ -	€ -
Totale Kosten:		€ 2.801	€ 2.623	€ 2.352	€ 2.294

Toelichting tabel:

- De kostenconfigurator maakt onderscheid naar gebouw grootte (aantal leerlingen). Onze ervaring leert dat het kostenkengetal van een kleine school hoger ligt dan van een grote school (*schaalvoordelen*).
- Op basis van de ruimtebehoefteberekening volgens de verordening is het aantal m² bvo bepaald.
- Het kengetal is opgedeeld naar vaste kosten (wettelijk minimum), toeslag voor het ambitieniveau (onderwijsvisie en esthetische kwaliteit), Frisse Scholen (extra kwaliteit) en verhogen kwaliteitsniveau (flexibel bouwen).
- Voor de marktwerking en/of regiotoeslag houden we rekening met een prijsindicator die uitgaat van 0%.

¹ HEVO heeft de kostenconfigurator ontwikkeld. Dit is een actueel rekenmodel dat het kostenniveau van een schoolgebouw kan bepalen, rekening houdend met de verschillende wet- en regelgevingen binnen de onderwijshuisvesting.

7.1.3 Extra kwaliteit

Binnen het IHP is door de gemeente en schoolbesturen de intentie uitgesproken om de basiskwaliteit op onderdelen te verhogen. Beide partijen zien de meerwaarde van het verhogen van de kwaliteit ten gunste van de exploitatie en toekomst. Belangrijke afhankelijkheid voor het behalen van deze ambitie is de omvang van de bijdrage van de schoolbesturen.

Het kwaliteitsniveau is op onderdelen opgehoogd ten opzichte van de basiskwaliteit:

- Toeslag voor ambitieniveau in onderwijsconcept (leerpleinen e.d.).
- Kosten voor exploitatiegericht bouwen (aluminium kozijnen, onderhoudsarme afwerkingen).
- Kosten voor verhogen van de kwaliteit (onder andere zichtlijnen, flexibele wanden).

In **bijlage V** is het kostenkengetal voor extra kwaliteit bepaald middels de kostenconfigurator 2021. Tabel 7.3 geeft het kostenkengetal weer voor **Extra kwaliteit**. Het kengetal is op onderdelen verhoogd vanuit extra kwaliteit, zie eerdere toelichting.

Tabel 7.3 - Kostenkengetal **extra kwaliteit**

Uitgangspunten					
Aantal leerlingen:		100	200	300	400
Uitgangspunt bouwlagen:		1	1	2	2
Norm brutovloeroppervlak (bvo) [m²]:		703	1.206	1.709	2.212
Resumé					
Totaal vaste kosten	-	€ 2.521	€ 2.366	€ 2.101	€ 2.048
Kosten ambitieniveau		€ 169	€ 159	€ 164	€ 160
Kosten Frisse Scholen		€ 155	€ 136	€ 129	€ 125
Kosten exploitatiegericht bouwen		€ 48	€ 44	€ 46	€ 45
Kosten duurzaam bouwen		€ -	€ -	€ -	€ -
Kosten verhogen kwaliteitsniveau		€ 179	€ 149	€ 138	€ 130
Subtotaal:		€ 3.072	€ 2.854	€ 2.578	€ 2.508
Prijsindicator	0%	€ -	€ -	€ -	€ -
Totale Kosten		€ 3.072	€ 2.854	€ 2.578	€ 2.508

7.1.4 Renovatie

Het streven is om ook bij renovatie de nieuwbouwkwaliteit zoveel als mogelijk te realiseren als volwaardig alternatief naast nieuwbouw (levensduurverlenging ten minste 25 jaar). Logischerwijs dienen deze investeringskosten projectspecifiek bepaald te worden en gelden dezelfde TCO-principes als bij nieuwbouw.

Binnen dit IHP is de afweging tussen renovatie en nieuwbouw voor de scholen uit de eerste fase niet aan de orde of nog niet gemaakt. Om het financiële kader niet te krap te stellen is daarom als uitgangspunt voor de kosten van renovatie gerekend met nieuwbouw.

7.2. Bijdrage schoolbestuur

De schoolbesturen zien het als hun maatschappelijke plicht om een bijdrage te leveren aan de projecten van het IHP volgens de principes van Total Cost of Ownership (TCO) door extra kwaliteit te realiseren of exploitatieverlagende maatregelen te treffen. Dit geldt voor zover mogelijk binnen de beperkingen van het investeringsverbod.

Hierbij maken schoolbesturen gebruik van de vergoeding voor materiële instandhouding die zij ontvangen van het rijk. De extra kwaliteit wordt bijvoorbeeld gefinancierd vanuit een verwacht exploitatievoordeel (op energiekosten) gedurende een deel van de levensduur van het gebouw en een besparing op onderhoud aan het bestaande gebouw voorafgaand aan een nieuwbouwopgave (besparing op investeringen in het lopende meerjarenonderhoudsplan).

Per project zal in overleg tussen gemeente en schoolbestuur besproken worden in hoeverre het schoolbestuur de mogelijkheden heeft om te investeren en welke specifieke kwaliteitsverbeteringen zij ambiëren en/of mogelijk zijn met de betreffende financiële middelen. In het haalbaarheidsonderzoek wordt de omvang van de bijdrage onderbouwd (exploitatieberekeningen) en vastgesteld en geoordeeld aan de exploitatieverlagende maatregelen. Schoolbesturen hebben aangegeven de bijdrage bij aanvang van de investering in één keer te zullen inbrengen.

Voor de verdeling van de kosten naar gemeente en schoolbestuur is binnen het IHP-proces een verkenning gemaakt van de bijdrage van het schoolbestuur voor het nastreven van de basiskwaliteit en extra kwaliteit. De bijdrage van de gemeente voor basiskwaliteit of extra kwaliteit is gelijk. Wanneer het schoolbestuur meer dan 5%

bijdraagt, wordt daarmee ook het kwaliteitsniveau opgehoogd (extra kwaliteit).

In de volgende paragrafen zijn de kostenkengetallen gebruikt als rekenvoorbeeld voor het IHP, in de haalbaarheidsonderzoeken worden de werkelijke kosten inzichtelijk gemaakt.

7.2.1 Basiskwaliteit

In tabel 7.4 is de basiskwaliteit op onderdelen uitgesplitst en verdeeld naar bijdrage gemeente en bijdrage schoolbestuur.

Tabel 7.4 - Kostenkengetallen **basiskwaliteit**

Leerlingenaantal PO	100	200	300	400
Bvo	703	1206	1709	2212
Bouwbesluit 2015	€ 2.408	€ 2.254	€ 2.007	€ 1.955
Toeslag ambitieniveau	€ 85	€ 80	€ 82	€ 80
Aanvullende kosten ENG	€ 113	€ 112	€ 94	€ 93
Kosten Frisse Scholen	€ 78	€ 68	€ 65	€ 63
Flexibel bouwen	€ 39	€ 39	€ 39	€ 39
Gemeente: basiskwaliteit	€ 2.722	€ 2.552	€ 2.286	€ 2.229
<i>In % van totaal</i>	<i>96%</i>	<i>96%</i>	<i>96%</i>	<i>96%</i>
Toeslag ambitieniveau*				
Kosten Frisse Scholen	€ 78	€ 68	€ 65	€ 63
Kosten exploitatiegericht bouwen*				
Kosten verhogen kwaliteit*				
Flexibel bouwen*	€ 39	€ 39	€ 39	€ 39
Schoolbesturen: extra kwaliteit	€ 116	€ 107	€ 103	€ 101
<i>In % van totaal</i>	<i>4%</i>	<i>4%</i>	<i>4%</i>	<i>4%</i>
Totale Kosten	€ 2.838	€ 2.659	€ 2.389	€ 2.330

Daarbij zijn onderstaande uitgangspunten gehanteerd:

- Voor basiskwaliteit wordt uitgegaan van een minimale bijdrage van circa 5% vanuit de schoolbesturen.
- Het streven om een energieneutraal en aardgasvrij gebouw te realiseren kan worden toegeschreven aan de gemeente.
- Kosten voor flexibel bouwen (geen dragende wanden) om zo de toekomstbestendigheid te borgen heeft voor zowel schoolbestuur als gemeente voordelen (gedeelde kosten).
- Binnen de kwaliteitsstandaard is per thema inzichtelijk gemaakt welk niveau nagestreefd moet worden als optimale balans in prijs en kwaliteit. Het verhogen van dit kwaliteitsniveau (gezonde onderwijsomgeving) wordt gezien als een gezamenlijk belang (gedeelde kosten).

7.2.2 Extra kwaliteit

In tabel 7.5 is de extra kwaliteit op onderdelen uitgesplitst en verdeeld naar bijdrage gemeente en bijdrage schoolbestuur.

Tabel 7.5 - Kostenkengetallen **extra kwaliteit**

Leerlingenaantal PO	100	200	300	400
Bvo	703	1206	1709	2212
Bouwbesluit 2015	€ 2.408	€ 2.254	€ 2.007	€ 1.955
Toeslag ambitieniveau	€ 85	€ 80	€ 82	€ 80
Aanvullende kosten ENG	€ 113	€ 112	€ 94	€ 93
Kosten Frisse Scholen	€ 78	€ 68	€ 65	€ 63
Flexibel bouwen	€ 39	€ 39	€ 39	€ 39
Gemeente: basiskwaliteit	€ 2.722	€ 2.552	€ 2.286	€ 2.229
<i>In % van totaal</i>	<i>89%</i>	<i>89%</i>	<i>89%</i>	<i>89%</i>
Toeslag ambitieniveau*	€ 85	€ 80	€ 82	€ 80
Kosten Frisse Scholen	€ 78	€ 68	€ 65	€ 63
Kosten exploitatiegericht bouwen*	€ 48	€ 44	€ 46	€ 45
Kosten verhogen kwaliteit*	€ 102	€ 72	€ 61	€ 52
Flexibel bouwen*	€ 39	€ 39	€ 39	€ 39
Schoolbesturen: extra kwaliteit	€ 351	€ 302	€ 292	€ 278
<i>In % van totaal</i>	<i>11%</i>	<i>11%</i>	<i>11%</i>	<i>11%</i>
Totale kosten	€ 3.072	€ 2.854	€ 2.578	€ 2.507

Daarbij zijn onderstaande uitgangspunten gehanteerd:

- De schoolbesturen hebben de ambitie om toe te werken naar een bijdrage van 10% en daarmee de gestelde extra kwaliteit te benaderen.
- Indien de bijdrage meer of minder zal zijn dan de gestelde 10% dan gaan schoolbestuur en gemeente in overleg welke maatregelen worden uitgevoerd
- De bijdrage van de gemeente voor basiskwaliteit of extra kwaliteit is gelijk.

7.3. Prijspeil, risico's bouwkosten en andere randvoorwaarden

De investeringsniveaus voor het onderwijs zijn bepaald op prijspeil 1 januari 2021, inclusief btw. Niet opgenomen zijn: eventuele kosten of baten van grondverwerving of grondexploitatie bij vrijkomende terreinen. Daarnaast is de financiële vertaling nog exclusief:

- Indexering.
- Sloopkosten.
- Tijdelijke huisvesting.
- Voorfinanciering kinderopvang en overige partners (structureel gebruik).
- Locatie specifieke kosten (infrastructurele voorzieningen).
- Afschrijving boekwaarden.
- Stikstof- en PFAS-problematiek.
- Bijkomende kosten voor interne en/of externe ondersteuning.

7.4. Investeringsbedragen schoolgebouwen

De tabel onderaan de pagina geeft de financiële vertaling van de scenario's inclusief de doorkijk voor de komende 20 jaar weer. Dit is de vertaling op basis van de uitgangspunten zoals verwoord in de voorgaande paragrafen en sluit aan op de scenario-ontwikkeling. De kosten zijn geraamd op basis van nieuwbouw. Er is rekening gehouden met een vast bedrag vanuit de gemeente. De bijdrage van het schoolbestuur is niet opgenomen in het overzicht.

Tabel 7.6 - Financiële vertaling scenario's IHP Roerdalen

0-5 jaar Nieuwbouw

Opgave	Gem. ll. 10 jaar	m ² - RBM 10 jaar
St. Martinusschool	115	778
De Draaiende Wieken	249	1.452
	331	2.065

Totale Kosten 'Basis'	Totale Kosten 'Extra'	Bijdrage Gemeente
€ 2.838	€ 3.072	€ 2.722
€ 2.659	€ 2.854	€ 2.552

Totale Kosten 'Basis'	Totale Kosten 'Extra'	Bijdrage Gemeente
€ 2.208.852	€ 2.391.398	€ 2.118.552
€ 3.861.391	€ 4.145.349	€ 3.706.703
€ 6.070.243	€ 6.536.748	€ 5.825.255

5-10 jaar Nieuwbouw

Opgave	Gem. ll. 10 jaar	m ² - RBM 10 jaar
De Hovenier	185	1.131
	185	1.131

Totale Kosten 'Basis'	Totale Kosten 'Extra'	Bijdrage Gemeente
€ 2.659	€ 2.854	€ 2.552

Totale Kosten 'Basis'	Totale Kosten 'Extra'	Bijdrage Gemeente
€ 3.005.567	€ 3.226.590	€ 2.885.164
€ 3.005.567	€ 3.226.590	€ 2.885.164

10-20 jaar Nieuwbouw

Opgave	Gem. ll. 10 jaar	m ² - RBM 10 jaar
Niet van toepassing	0	0
	0	0

Totale Kosten 'Basis'	Totale Kosten 'Extra'	Bijdrage Gemeente
€ 0	€ 0	€ 0

Totale Kosten 'Basis'	Totale Kosten 'Extra'	Bijdrage Gemeente
€ 0	€ 0	€ 0
€ 0	€ 0	€ 0

Totalen	516	3.195
----------------	------------	--------------

€ 9.075.811	€ 9.763.337	€ 8.710.419
--------------------	--------------------	--------------------

7.5. Financiële vertaling eerste termijn

7.5.1 Afweging renovatie of nieuwbouw

In overleg met de gemeente en de schoolbesturen is verkend in welke mate voor de eerste termijn de afweging gemaakt kan worden. Onderstaande beslisboom is daarbij gehanteerd:

1. Beeldbepalend.
2. Onderwijsconcept past binnen bestaande contouren (vanuit circulariteit behouden van enkele constructieve en bouwkundige elementen).
3. CO₂-doorrekening geeft aan dat renovatie haalbaar is.

Opgave	Beeldbepalend	Circulair (opzet)	CO ₂	Afweging
St. Martinusschool	nee	nee	nee	Nieuwbouw
De Draaiende Wieken	nee	nee	nee	Nieuwbouw

7.5.2 Tijdelijke huisvesting

Op basis van de huidige inzichten kan het volgende voorgesteld worden:

- St. Martinusschool: in de scenario-ontwikkeling is uitgegaan van een voorkeursscenario op een andere locatie. De school kan daarmee in de huidige huisvesting blijven.
- De Draaiende Wieken: de omvang van het perceel biedt mogelijkheden om de nieuwbouw naast de huidige school te positioneren. Daarnaast is de verwachting dat er in de omgeving voldoende huisvesting aanwezig is voor de tijdelijke huisvesting van onderwijs en opvang. Dit moet nog wel worden onderzocht in een haalbaarheidsonderzoek. Daarmee is ook voor dit scenario de verwachting dat er geen tijdelijke huisvesting nodig is.

Dit betekent dat schoolbestuur en gemeente vooralsnog (indicatief) geen kosten verwachten voor de tijdelijke huisvesting.

Werkelijke kosten

De behoefte aan en daarmee de kosten voor tijdelijke huisvesting is afhankelijk van de scenarioanalyse binnen het haalbaarheidsonderzoek.

7.5.3 Sloopkosten

Voor de sloop van het bestaande schoolgebouw dient de gemeente rekening te houden met sloopkosten.

Opgave	Bvo	Kengetal (m²)	Totaal
St. Martinusschool	1.204	€ 85	€ 102.340
De Draaiende Wieken	2.620	€ 85	€ 222.700
Totale kosten			€ 325.040

Werkelijke kosten

De omvang van de sloopkosten zijn onderdeel van het haalbaarheidsonderzoek.

7.5.4 Voorfinanciering kinderopvang en overige partners

Gemeente en schoolbesturen streven naar het verder versterken van de voorschoolse voorzieningen, de doorgaande ontwikkelingslijn en realiseren van onderwijs en opvang onder één dak. Er zijn beleidsuitgangspunten geformuleerd voor de realisatie van kinderopvang bij nieuwbouw/renovatie.

Basisbeginsel is dat middelen voor onderwijshuisvesting ook voor dat doel worden ingezet. Bij nieuwbouw kan de onderwijshuisvesting op initiatief van het schoolbestuur worden aangevuld met niet-onderwijsfuncties die bijdragen aan de doelstellingen van onderwijs en opvang onder één dak. Deze aanvullende functies dienen ook te worden gefinancierd.

Kindpartners (bijvoorbeeld kinderopvang en buitenschoolse opvang) zullen bij nieuwbouw een marktconforme huur (conform de Wet Markt en Overheid) betalen voor het deel van het gebouw dat voor deze functie aan het bouwvolume van de school is toegevoegd door voorfinanciering van de gemeente, of zelf moeten investeren in deze nieuwbouw. De insteek is dat bij verhuur de gemeente het huurcontract met de kinderopvangorganisatie aangaat.

De marktconforme huur sluit aan bij de Wet Markt en Overheid en bestaat in basis uit een *gebruiksvergoeding*: de extra kosten die de verantwoordelijke voor onderhoud en exploitatie maakt als gevolg van de verhuur (ofwel exploitatiekosten) en een *vergoeding voor investeringslasten*: de jaarlijkse lasten die het gevolg zijn van het

realiseren van de voorziening, bestaande uit rente en afschrijving, die kan worden verhoogd met een deel van de kosten van verzekering van het gebouw en de kosten van onroerendezaakbelasting. De vergoeding voor de investeringslasten gaat naar de investerende partij (tenzij dit uiteraard de kinderopvang zelf is).

Schoolbesturen en kinderopvangorganisaties geven aan dat voorfinanciering door de gemeente de voorkeur heeft, zodat de kindpartner een huurder wordt van de huisvesting. Beide varianten leiden tot hogere lasten voor de kinderopvangorganisaties ten opzichte van de huidige situatie. Daar staat tegenover dat het hun eigen ruimte is en dat de ruimten niet kunnen worden opgeëist voor onderwijs als de school groeit. Dit houdt in dat deze vierkante meters geen onderwijsbestemming hebben, en dus niet gevorderd kunnen worden door de gemeente bij een ruimtetekort voor onderwijs. De verwachting is dat de organisaties voor kinderopvang voldoende tijd hebben om hierop te anticiperen. Het is wenselijk dat elke school (schoolbestuur) op inhoudelijke gronden een keus maakt voor een aanbieder van kinderopvang. Voorfinanciering brengt risico's met zich mee, bijvoorbeeld bij leegstand. Dit kan deels worden ondervangen door langjarige huurcontracten. Het is van belang bij nieuwe ontwikkelingen in de business-case (haalbaarheidsonderzoek) deze risico's per kern en school af te wegen alvorens hierin een besluit te nemen.

Indicatief zijn de kosten voor de voorfinanciering van kinderopvang voor de eerste termijn inzichtelijk gemaakt in onderstaande tabel. Per school wordt gerekend met 100 m² opvang (1 groep) per 8 groepen onderwijs, met een minimum van 1 groep opvang. Er is uitgegaan van de prijs per m² die hoort bij de financiële vertaling uit paragraaf 7.2. Het kan zijn de kosten hoger doordat de wet- en regelgeving op onderdelen hogere eisen stellen dan het onderwijs.

Opgave	Bvo	Kengetal (m ²)	Totaal
St. Martinusschool	100	€ 2.846	€ 284.600
De Draaiende Wieken	100	€ 2.273	€ 227.300
Totale kosten			€ 511.900

Werkelijke kosten

In het haalbaarheidsonderzoek wordt onderzocht of en hoe de huisvesting van de kinderopvang en overige partners gefinancierd kan worden. Zowel schoolbestuur als

gemeente zien het belang ervan in om dit project- en locatie specifiek te bepalen. Dit vraagt om een goed onderbouwd verhaal van de noodzaak waarbij de deelnemende partners ook de intentie uitspreken om onderdeel te zijn van het project en de daarmee gepaard gaande kosten.

7.5.5 Infrastructurele voorzieningen

Hieronder wordt verstaan het bouwrijp maken, het aanleggen van de benodigde nutsvoorzieningen (o.a. riolering en trafo), het aanpassen van verkeersafwikkeling in en rond de school (o.a. kort en lang parkeren) en het openbaar maken van het terrein rondom de school: de speelplaats.

De ambitie is om de speelplaatsen openbaar te maken en breder te zien als alleen een schoolplein. De speelplaats moet bijdragen aan de speelvoorzieningen binnen de kern en waar mogelijk een natuurlijke uitstraling hebben, passend bij de omgeving. Subsidiemogelijkheden dienen verkend te worden, bijvoorbeeld via Speeltuinwerk Limburg (SpeL).

Opgave	Speelplaats	Overige kosten (5% van totaal)	Infrastructurele kosten
St. Martinusschool	€ 18.000	€ 113.000	€ 131.000
De Draaiende Wieken	€ 18.000	€ 209.000	€ 227.000
Totale kosten			€ 358.000

Werkelijke kosten

Ook deze civiele kosten worden in het haalbaarheidsonderzoek inzichtelijk gemaakt en voorgelegd aan de Raad.

7.5.6 Indexering

Risico's ten aanzien van de bouwkosten zijn ook te vinden in de algemene prijsontwikkeling van bouwprojecten in Nederland en de regio Roerdalen. Het is zaak om - bij behoud van ambitie - de investeringsramingen voortdurend te relateren aan de feitelijke toekomstige ontwikkeling van de bouwkosten. De BDB-index vormt daarvoor een goede basis, deze is ook gekoppeld aan de normvergoeding van de VNG. Op basis van de huidige ontwikkelingen signaleert de BDB-index een 'negatief' percentage voor de prijsontwikkeling. We adviseren dit percentage niet over te nemen en dit

projectspecifiek te benaderen. Voor de eerste termijn gaan we indicatief uit van een prijsindex van 1% per jaar.

Werkelijke kosten

In het haalbaarheidsonderzoek worden de kosten geïndexeerd naar prijspeil einde werk.

7.6. Eerste termijn

Wanneer we rekening houden met de voorgaande paragrafen, dan komen we uit op onderstaande bijdrage van de gemeente en de *indicatieve* bijdrage voor de aanvullende kosten conform paragraaf 7.5.

0-5 Nieuwbouw			← Indicatieve kosten →					
Opgave	Bvo (m²)	Bijdrage Gemeente*	Sloopkosten	Tijdelijke huisvesting	Kinderopvang (voorfinanciering)	Infrastructurele kosten	Indexering 2023	Totaal
St. Martinusschool	778	€ 2.118.552	€ 116.000	€ 0	€ 284.600	€ 131.000	€ 6.000	€ 2.656.152
De Draaiende Wieken	1.452	€ 3.706.703	€ 223.000	€ 0	€ 227.300	€ 227.000	€ 12.000	€ 4.396.003
Totale kosten	2.231	€ 5.825.255	€ 339.000	€ 0	€ 511.900	€ 358.000	€ 18.000	€ 7.052.155

**De bijdrage van de gemeente voor het onderwijs wordt in het raadsvoorstel voorgelegd.*

Werkelijke kosten

In het haalbaarheidsonderzoek wordt de indicatieve kosten nader inzichtelijk gemaakt.

8. Randvoorwaarden bij uitvoering IHP

Bij het uitvoeren van het IHP dient rekening gehouden te worden met een aantal randvoorwaarden.

8.1. Verankering

De verankering van het IHP heeft een directe relatie met de werkwijze zoals omschreven in de inleiding:

1. Strategisch: het IHP fungeert als beleidskader voor de uitgaven aan onderwijs-huisvesting. Daarmee fungeert het IHP tevens als toetsingskader voor de aanvraagprocedure conform de verordening voor nieuwbouw en overige voor blijvend of voor tijdelijk gebruik bestemde voorzieningen. Uitzondering zijn de nieuwbouw voor een nieuw te stichten school en kosten voor eerste inrichting onderwijsleerpakket en meubilair. Het IHP wordt vastgesteld door de gemeenteraad.
2. Tactisch: het jaarlijks uitvoeringsprogramma komt in de plaats van het huisvestingsprogramma dat voorheen werd opgesteld aan de hand van de aanvragen voor voorzieningen van schoolbesturen. Het uitvoeringsprogramma wordt opgesteld conform het IHP.

Het uitvoeringsprogramma wordt jaarlijks vastgesteld in het Bestuurlijk Overleg Onderwijs. Het is uitdrukkelijk niet de bedoeling om het IHP jaarlijks ter discussie te stellen. Dit wordt immers eenmaal per 4 jaar vastgesteld. Indien er afwijkingen zijn, wordt dit besproken in het Bestuurlijk Overleg Onderwijs en opgenomen in het uitvoeringsprogramma.

Op basis van het uitvoeringsprogramma geeft het College van B&W de beschikkingen af. Het uitvoeringsprogramma wordt ter informatie aangeboden aan de gemeenteraad.

3. Operationeel: indien in de realisatiefase schoolbesturen bouwheer zijn, is er vanuit de gemeente de mogelijkheid om te kunnen toetsen of de plannen van het schoolbestuur voldoen aan de kaders zoals overeengekomen in het IHP en in het

uitvoeringsprogramma. Deze wijze van samenwerking op operationeel niveau dient nog verder te worden uitgewerkt.

8.2. Duurzaamheid

Door vaststelling van het IHP krijgen schoolbesturen zicht op de vervangingstermijnen van hun gebouwen. Dit stelt schoolbesturen in staat om vanuit hun verantwoordelijkheid voor onderhoud en exploitatie te investeren in duurzaamheid. Daarbij kan met name worden ingezet op duurzaamheidsmaatregelen waarbij de terugverdientijden de vervangingstermijn niet overschrijden. Zo gaan investeringen in duurzaamheid niet ten koste van middelen voor onderwijs. De tussentijdse verduurzaming van schoolgebouwen is daarmee een taak van de schoolbesturen, dit kan worden verwerkt in de meerjarenonderhoudsplannen (MJOP's) van de gebouwen. De gemeente kan wel een rol spelen bij bijvoorbeeld het voorfinancieren van ingrepen die zich laten terugverdienen. De gemeente en schoolbesturen hebben afgesproken dit na het IHP-traject verder uit te werken.

8.3. Actualisatie van projecten

Bij het opstarten van een in dit IHP gedefinieerd project, dient op dat moment het projectinitiatief getoetst te worden aan de dan geldende randvoorwaarden. De toetsing is bedoeld om te zorgen dat het project aansluit bij de dan geldende omstandigheden en vindt plaats in het uitvoeringsprogramma. Het gaat om actualisaties van bijvoorbeeld:

- De leerlingenprognose met een scope van 15 jaar. In dit IHP is uitgegaan van het gemiddelde leerlingenaantal voor de komende 10 jaar en de bijbehorende ruimtebehoefte voor het ramen van de investeringsopgaven. Op deze wijze wordt geen rekening gehouden met de stijging van leerlingenaantallen die in de gemeente Roerdalen na 2030 volgens prognoses wordt voorzien. Van belang is dat de definitieve leerlingenaantallen waarvoor gebouwd wordt in het uitvoeringsprogramma (definitieve planvorming) nader worden gedefinieerd op basis van een actuele prognose.
- Een definitieve afweging tussen nieuwbouw of renovatie.
- De dan bekende bouwkostenniveaus en geïnterpreteerde risico's.
- De TCO-benadering, waarbij er wordt bepaald welke investeringsbijdrage van het schoolbestuur wordt verwacht, op basis van exploitatievoordelen (onderhoud, energie) en extra kwaliteit voor het betreffende schoolbestuur.

8.4. Aansluiting op kerngerichte aanpak

Bij het opstarten van een project wordt aandacht besteed aan raakvlakken met de kerngerichte aanpak.

8.5. Vergroening en multifunctionaliteit buitenruimte

Bij het opstarten van een project wordt aandacht besteed aan de mogelijkheden om de buitenruimte van scholen te vergroenen en multifunctioneel inzetbaar te maken.

8.6. Participatie bij de uitvoering van projecten

Bij het opstarten van een project wordt aandacht besteed aan participatie van de volgende doelgroepen:

- Leerlingen.
- Docenten.
- Ouders.
- Wijk- en dorpsraden.
- Omwonenden.

8.7. Bouwheerschap

De schoolgebouwen zijn het juridisch eigendom van de schoolbesturen. In de onderwijswetgeving is bepaald dat het bouwheerschap in principe bij de schoolbesturen ligt. Dit sluit aan bij de eigendomsverhouding. Conform de VVHO vindt hier overleg over plaats.

8.8. Programmamanagement

Na vaststelling van het IHP zullen organisatorisch stappen gemaakt moeten worden om het uitvoeringsplan van de eerste termijn te realiseren samen met de schoolbesturen. Dat betekent dat vanuit de gemeente een programmamanager wordt aangesteld die het overzicht bewaart van de projectkaders van alle projecten, inclusief de taken waar de gemeente voor verantwoordelijk is. Het is daarbij van belang dat onderling overeen wordt gekomen op welke wijze de projecten fasegewijs aan de gemeente ter goedkeuring worden voorgelegd.

In het OOGO zullen de schoolbesturen jaarlijks of tweejaarlijks op de hoogte worden gebracht van de gestelde ontwikkelingen per project.

8.9. Demarcatie kosten

Bij het vaststellen van de projectkaders in het haalbaarheidsonderzoek is het raadzaam om tijdig en gezamenlijk een eenduidige demarcatielijst² op te stellen. In deze lijst wordt inzichtelijk gemaakt wie de budgeteigenaar is of hieraan bijdraagt (gemeente of schoolbestuur) en waaruit de kosten worden betaald (type budget). Er wordt onderscheid gemaakt naar de volgende budgetgroepen:

1. Locatiekosten: dit zijn kosten die gemaakt moeten worden om de grond over te dragen aan de bouwheer (in basis is dit het schoolbestuur). Hieronder vallen de kosten voor onder andere aankoop van gronden en opstellen, sloopkosten opstellen, bouwrijp maken, aanpassingen openbare ruimte, bestemmingsplanwijziging, inclusief bezwaren etc.
2. Bouwkosten: betreft de kosten voor het ontwerp en de realisatie van het gebouw prijsvast einde werk. Dit is inclusief de vaste (gebouwelijke) voorzieningen waar de gebruiker de inrichting en voorzieningen op kan aansluiten.
3. Inrichtingskosten: alle losse en vaste inrichting en voorzieningen om het schoolgebouw te gebruiken voor de doelgroep/type leerling.
4. Overige kosten/opbrengsten: tijdelijke huisvesting, festiviteiten, verkoop gronden, verhuiskosten, interne kosten onderwijsinstellingen/opdrachtgever.

8.10. Herijking van het IHP

Dit IHP geeft een beleidsmatige doorkijk over een periode van 20 jaar. Om het IHP up-to-date te houden, is elke 4 jaar een herijking van het IHP wenselijk. Bij deze herijking kunnen de leerpunten van de evaluatie van het eerste 5-jaren tijdvak worden opgenomen en kan het IHP op onderdelen worden herzien en uitgebreid met een nieuwe scope van 20 jaar. Over herijking dient, net als over het voorliggende IHP, overeenstemming te zijn tussen gemeente en schoolbesturen. Daarnaast voeren gemeente en schoolbesturen jaarlijks overleg over de voortgang van het IHP.

² Er zijn naast de stichtingskosten zoals geraamd in dit IHP, ook nog aanvullende kosten die per project specifiek in kaart worden gebracht.

8.11. Aanpassingen bij wijzigingen wet- en regelgeving

Dit IHP is opgesteld onder de wet- en regelgeving zoals deze geldt op het moment van opstellen daarvan. Echter, wet- en regelgeving is onderhevig aan voortschrijdend inzicht; zo ook de wetgeving met betrekking tot het huisvestingsstelsel voor het funderend onderwijs in Nederland. Bij (substantiële) wijzigingen van bijvoorbeeld het genoemde stelsel, de Algemene Uitkeringen van het Gemeentefonds, de wijze van bepalen van normbedragen, wijzigingen ten aanzien van Bouwbesluit, energie-akkoorden of enig andere substantiële ontwikkeling, kan het nodig zijn om dit IHP (op onderdelen) aan te passen aan de dan geldende realiteit en mogelijkheden.

BIJLAGE I: WAARDENWIJZER

HEVO

Pieter Jelles Troelstraschool

WAARDENWIJZER
QUICKSCAN SCHOOLGEBOUWEN

INLEIDING

Gemeenten en schoolbesturen zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor de kwaliteit van schoolgebouwen. Gemeenten zijn onder andere verantwoordelijk voor de nieuwbouw van schoolgebouwen. Schoolbesturen zijn verantwoordelijk voor het onderhoud (binnen- en buitenkant) en de exploitatie van schoolgebouwen. Het is wenselijk om de investeringen van beide partijen optimaal af te stemmen.

De PO-Raad, de VO-raad en de VNG formuleren daarom een voorstel ter ontwikkeling van het huisvestingsstelsel voor het funderend onderwijs. Doel is om de Integrale Huisvestingsplannen (IHP) van gemeenten af te stemmen op de meerjarenonderhoudsplanning (MJOP) van schoolbesturen. Onderdeel daarvan is het vaststellen van het begrip 'renovatie' en de verankering van het IHP in wet- en regelgeving. HEVO is als adviseur betrokken bij de uitwerking van dit voorstel.

Voor een optimale afstemming tussen IHP en MJOP is een beoordeling van het gebouwenbestand van wezenlijk belang. Het is belangrijk om zicht te krijgen op de vervangingstermijn van schoolgebouwen. Dit geldt tevens voor bijvoorbeeld haalbaarheidsonderzoeken, huisvestingsaanvragen en afwegingen tussen renovatie of nieuwbouw. HEVO werkt met een quickscan om schoolgebouwen te beoordelen en de vervangingstermijn in beeld te brengen. Door middel van een korte vragenlijst wordt snel, maar grondig, de staat van een schoolgebouw in kaart gebracht. Deze waardenwijzer is het toetsingskader dat voor de quickscan wordt gebruikt.

Op de volgende pagina's staat een korte toelichting van de methodiek en een overzicht van de onderdelen die worden beoordeeld, met bijbehorende omschrijvingen en beoordelingscriteria.

's-Hertogenbosch, februari 2018

TOELICHTING MEETMETHODIEK

De gebouwen worden in de quickscan beoordeeld op de volgende onderdelen:

Omschrijving	Weging	Slecht/ onvoldoende	Matig	Voldoende	Redelijk	Goed
Uitstraling gebouw	1	4 tot 5	5,5	6	7	8
Bouwkundige staat	3	4 tot 5	5,5	6	7	8
Veiligheid	1	4 tot 5	5,5	6	7	8
Binnenmilieu	2	4 tot 5	5,5	6	7	8
Exploitatie	2	4 tot 5	5,5	6	7	8
Onderwijskundige staat	3	4 tot 5	5,5	6	7	8

De zes onderdelen krijgen een wegingsfactor mee. Zo tellen de waardering voor bouwkundige staat en onderwijskundige staat drie keer mee, binnenmilieu en exploitatie krijgen een weging van twee en de uitstraling van het gebouw en de veiligheid tellen één keer mee.

Alle gewogen scores worden bij elkaar opgeteld en de aldus bereikte totaalscore geeft een eerste indicatie van de op te stellen prioriteitenlijst van locaties waar op korte, middellange en lange termijn iets aan de huisvesting moet gebeuren.

De beoordelingen worden volgens de kleuren van een verkeerslicht weergegeven zodat de score visueel meteen duidelijk is.

- Groen: (ruim) voldoende.
- Oranje: matig tot onvoldoende, deze kleur heeft een signaalfunctie.
- Rood: onvoldoende tot slecht.

Inmiddels zijn met deze quickscan meer dan 600 schoolgebouwen door heel Nederland beoordeeld. Dat heeft geleid tot het inzicht dat acties c.q. voorzieningen zijn vereist bij de volgende scores:

- Bij <57 punten: binnen 5 jaar optimalisering (renovatie of aanpassing) of nieuwbouw.
- Bij 57 - 63 punten: binnen 5 tot 10 jaar een keuze voor een structurele oplossing.
- Bij >63 punten: voorlopig geen (integrale) voorzieningen.

UITSTRALING GEBOUW - WEGINGSFACTOR 1

Kwaliteitsniveau uitstraling	Beoordeling
Een gebouw met unieke en beeldbepalende architectuur, een herkenningspunt in de omgeving.	8
Een oud gebouw met een mooie monumentale uitstraling of een jong en opvallend vormgegeven schoolgebouw.	7
Een gebouw met een degelijke en functionele uitstraling.	6
Een verouderend gebouw waarbij zichtbaar is dat renovatie of levensduurverlenging op termijn noodzakelijk is.	5,5
Een verouderend gebouw waarbij zichtbaar is dat renovatie of levensduurverlenging binnen afzienbare tijd noodzakelijk is.	5

BOUWKUNDIGE STAAT - WEGINGSFACTOR 3

Kwaliteitsniveau bouwkundige staat	Beoordeling
Nieuwbouwkwaliteit, zeer incidenteel kan een gebrek voorkomen. Invloeden vanuit het gebruik, weer en wind zijn nog niet zichtbaar. Voor de bouwkundige staat zijn levensduurverlengende activiteiten benodigd binnen 30 – 40 jaar.	8
De functievervulling is zonder meer gewaarborgd. Invloeden vanuit het gebruik, weer en wind manifesteren zich in de eerste gebreken. Voor de bouwkundige staat zijn levensduurverlengende activiteiten benodigd binnen 20 – 30 jaar.	7
Incidenteel kan een storing in de functievervulling zijn opgetreden. Het verouderingsproces beïnvloedt het gebouw. Voor de bouwkundige staat zijn levensduurverlengende activiteiten benodigd binnen 15 – 20 jaar.	6
Storingen in de functievervulling komen plaatselijk voor en/of zijn reeds meerdere malen gesignaleerd. Voor de bouwkundige staat zijn levensduurverlengende activiteiten benodigd binnen 10 – 15 jaar.	5.5
De functievervulling is niet volledig gewaarborgd. De noodzaak van renovatie/aanpassing is in zicht. Voor de bouwkundige staat zijn levensduurverlengende activiteiten benodigd binnen 5 – 10 jaar.	5
Het verouderingsproces is dusdanig gevorderd dat er sprake is van storing in de functievervulling. Voor de bouwkundige staat zijn levensduurverlengende activiteiten benodigd binnen 0 – 5 jaar.	4

VEILIGHEID - WEGINGSFACTOR 1

Kwaliteitsniveau veiligheid	Beoordeling
Een conform Bouwbesluit 2012 (of later) gerealiseerde nieuwbouw, geldige gebruiksvergunning en geen veiligheidsproblemen.	7
Geldige gebruiksvergunning en geen veiligheidsproblemen.	6
Geldige gebruiksvergunning maar één of meerdere veiligheidsproblemen.	5,5
Geen geldige gebruiksvergunning door één of meerdere veiligheidsproblemen.	5

BINNENMILIEU - WEGINGSFACTOR 2

Kwaliteitsniveau binnenmilieu	Beoordeling
Frisse Scholen klasse A: gebalanceerde installatie of mechanisch systeem dat gedurende 95% van de dag waarborgt dat het CO ₂ -gehalte op of onder 800 ppm blijft.	8
Frisse Scholen klasse B: gebalanceerde installatie of mechanisch systeem dat gedurende 95% van de dag waarborgt dat het CO ₂ -gehalte op of onder 950 ppm blijft.	7
Frisse Scholen klasse C: gebalanceerde installatie of mechanisch systeem dat gedurende 95% van de dag waarborgt dat het CO ₂ -gehalte op of onder 1.200 ppm blijft.	6
Natuurlijke ventilatie >1,80 m in combinatie met een hoogte van de lesruimte van 4 m of meer en/of een groepsgrootte van slechts 15-16 leerlingen en/of ventilatiemogelijkheden aan twee zijden >1,80 m en/of mechanische ventilatie die niet goed functioneert.	5,5
Natuurlijke ventilatie >1,80 m. Het CO ₂ -gehalte komt op delen van de dag uit boven de 1.200 ppm.	5
Natuurlijke ventilatie <1,80 m. Het CO ₂ -gehalte komt gedurende grote delen van de dag boven de 1.200 ppm.	4

EXPLOITATIE - WEGINGSFACTOR 2

Kwaliteitsniveau exploitatie	Beoordeling
Het gebouw voldoet aan de eisen van een bijna energieneutraal gebouw (BENG).	8
Het gebouw heeft nieuwbouwkwaliteit. De isolatiewaarde en energiehuishouding zijn goed. Er is geen overschrijding van de materiële instandhoudingsvergoeding (mi) op elektra en gas.	7
Het gebouw heeft weliswaar geen nieuwbouwkwaliteit maar is redelijk geïsoleerd. De energiehuishouding is redelijk op orde. Er is een overschrijding van de mi-vergoeding op elektra en gas: <10%.	6
Het gebouw is matig geïsoleerd. Energetisch zijn de installaties van matige kwaliteit. Er is een overschrijding van de mi-vergoeding op elektra en gas van 10% tot 25%.	5,5
Het gebouw is slecht geïsoleerd. Energetisch zijn de installaties van slechte kwaliteit. Er is een overschrijding van de mi-vergoeding op elektra en gas van 25% tot 50%.	5
Het gebouw is zeer slecht geïsoleerd. Energetisch zijn de installaties van zeer slechte kwaliteit. Er is een overschrijding van de mi-vergoeding op elektra en gas van meer dan 50%.	4

ONDERWIJSKUNDIGE STAAT - WEGINGSFACTOR 3

Kwaliteitsniveau onderwijskundige staat	Beoordeling
De onderwijskundige visie wordt door de huisvesting optimaal gefaciliteerd. Het gebouw is ontworpen op het onderwijsconcept.	8
De onderwijskundige visie wordt door de huisvesting voldoende gefaciliteerd. Hoewel het gebouw niet ontworpen is om het onderwijsconcept te huisvesten kan het gebouw zonder problemen het onderwijsconcept faciliteren.	7
De onderwijskundige visie wordt door de huisvesting voldoende gefaciliteerd maar er is een beperkt tekort aan specifieke ruimten (bijvoorbeeld stafruimten). Het aan te passen brutovloeroppervlak (bvo) is maximaal 10%.	6
De onderwijskundige visie wordt door de huisvesting redelijk gefaciliteerd maar er is een tekort aan specifieke ruimten (bijvoorbeeld stafruimten). Het aan te passen bvo is tussen de 10% en 25%.	5,5
De onderwijskundige visie wordt door de huisvesting matig gefaciliteerd. Er is een tekort aan geschikte lesruimten (bijvoorbeeld individuele of groepsworkplekken) en/of specifieke ruimten (bijvoorbeeld stafruimten). Het aan te passen bvo is tussen de 25% en 50%.	5
De onderwijskundige visie wordt door de huisvesting slecht gefaciliteerd. Er is een substantieel tekort aan geschikte lesruimten (bijvoorbeeld individuele of groepsworkplekken) en/of specifieke ruimten (bijvoorbeeld stafruimten). Het aan te passen bvo is meer dan 50%.	4

EXPERTS IN HUISVESTING EN VASTGOED

HEVO voorziet opdrachtgevers met complexe huisvestingsvraagstukken van antwoorden die bijdragen aan een optimale leef- en werkomgeving. De expertise die we hierbij opbouwen, willen we teruggeven, delen en samen verder ontwikkelen. We geloven in de kracht van kennisdeling met opdrachtgevers, deskundigen en procespartners. Alleen door voort te bouwen op elkaars deskundigheid kunnen we zorgen voor duurzaam presterend vastgoed: gebouwen die passen in hun omgeving, het welzijn van de gebruikers bevorderen en het milieu minimaal belasten. Daarom brengen wij publicaties in eigen beheer uit, organiseren we bijeenkomsten en nemen we deel aan diverse kennisnetwerken. Bovendien vindt u op www.hevo.nl actuele inzichten en achtergronden over huisvesting en vastgoed.

The HEVO logo consists of the word "HEVO" in white, bold, sans-serif capital letters, centered within a dark blue square.

BIJLAGE II: CAPACITEITSANALYSE

Projectnaam: IHP Roerdalen

Bs. De Draaiende Wieken

	2020	2025	2030	2035
BVO onderwijs in m ² (- medegebruik/verhuur)		circa 1.520m ²		
Leerlingen	243	244	239	268
Normatief tekort/ overschot (m ²)	98	93	118	-28

RK Bs. De Berensprong

	2020	2025	2030	2035
BVO onderwijs in m ² (- medegebruik/verhuur)		circa 2.120m ² (excl. gymzaal)		
Leerlingen	262	234	237	257
Normatief tekort/ overschot (m ²)	602	743	728	627

Bs. 't Kempke

	2020	2025	2030	2035
BVO onderwijs in m ² (- medegebruik/verhuur)		circa 1.142m ²		
Leerlingen	190	174	169	195
Normatief tekort/ overschot (m ²)	-14	67	92	-39

St. Martinusschool

	2020	2025	2030	2035
BVO onderwijs in m ² (- medegebruik/verhuur)		circa 1.054m ²		
Leerlingen	105	78	79	85
Normatief tekort/ overschot (m ²)	326	462	457	426

Bs. De Achtbaan

	2020	2025	2030	2035
BVO onderwijs in m ² (- medegebruik/verhuur)		circa 1.839m ²		
Leerlingen	290	289	304	324
Normatief tekort/ overschot (m ²)	180	185	110	9

Bs. De Hovenier

	2020	2025	2030	2035
BVO onderwijs in m ² (- medegebruik/verhuur)		circa 1.488m ²		
Leerlingen	203	183	184	202
Normatief tekort/ overschot (m ²)	267	368	362	272

BIJLAGE III: CO2MPAS OVERZICHT

Portefeuille overzicht CO₂ uitstoot gemeente Roerdalen

t.b.v. te behalen klimaatdoelstellingen

HEVO

Schoolbestuur

INNOVO
Swalm en Roer
(leeg)

Sector

PO
(leeg)

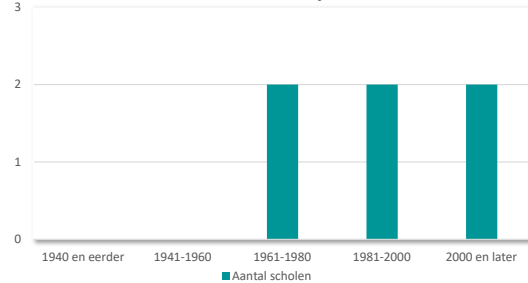
School

BS de Achtbaan
BS de Berensprong
BS De Draaiende Wi...
BS De Hovenier
BS st. Martinus
BS 't Kempke
(leeg)

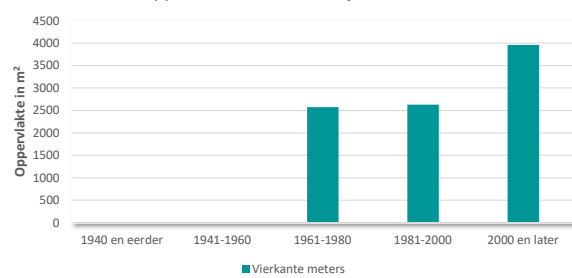
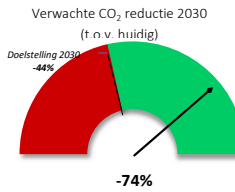
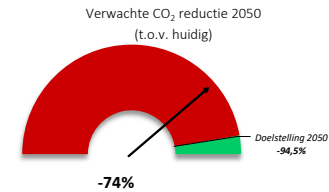
Gemiddelde leeftijd huidige portefeuille

33
jaar

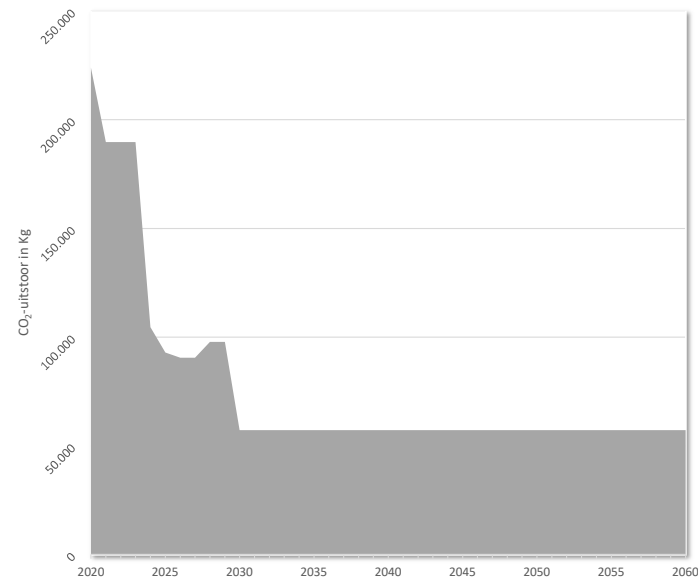
Aantal scholen naar bouwjaarklassen

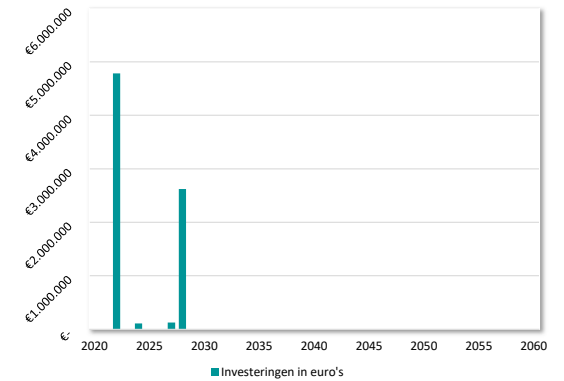
Oppervlakten naar bouwjaarklassen

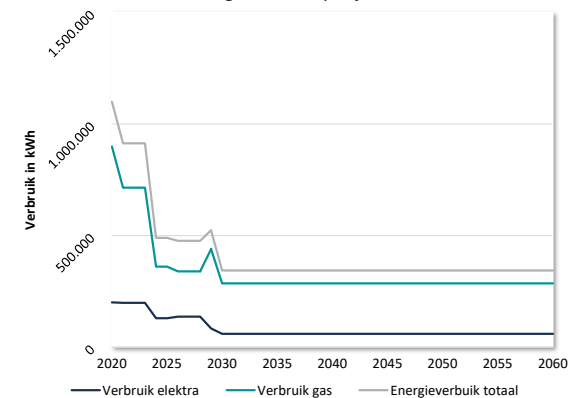
Totale CO₂-uitstoot per jaar

Investeringen per jaar

Energieverbruik per jaar

Projectnaam: IHP Roerdalen
Referentie: 1308502-011
Versie: 0.1
Datum: 18-2-2021

BIJLAGE IV: KOSTENCONFIGURATOR NIEUWBOUW

NIEUWBOUW KOSTENCONFIGURATOR PRIMAIR ONDERWIJS

Kosten in stichtingskosten incl. BTW / m² BVO

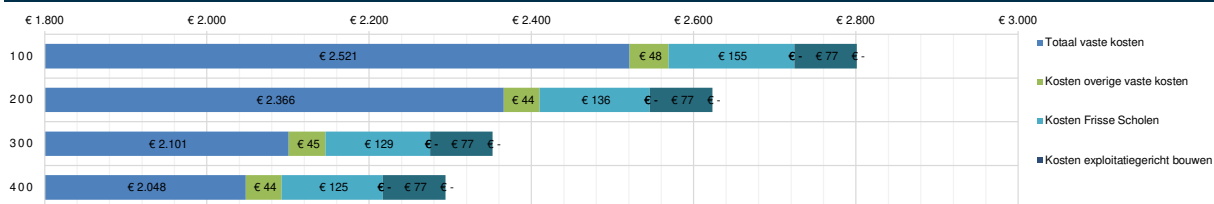
Prijspeil 1-1-2021, regio 's-Hertogenbosch

Projectnaam: IHP Roerdalen 2021 Basis kwaliteit

UITGANGSPUNTEN				
Aantal leerlingen:	100	200	300	400
Aantal leerlingen indien SBO:	62	130	199	267
Uitgangspunt bouwlagen:	1	1	2	2
Norm brutovloeroppervlak (BVO) [m²]:	703	1.206	1.709	2.212

RESUMÉ				
Totaal vaste kosten	€ 2.521	€ 2.366	€ 2.101	€ 2.048
Kosten overige vaste kosten	€ 48	€ 44	€ 45	€ 44
Kosten Frisse Scholen	€ 155	€ 136	€ 129	€ 125
Kosten exploitatiegericht bouwen	€ -	€ -	€ -	€ -
Kosten duurzaam bouwen	€ -	€ -	€ -	€ -
Kosten verhogen kwaliteitsniveau	€ 77	€ 77	€ 77	€ 77
Subtotaal:	€ 2.801	€ 2.623	€ 2.352	€ 2.294
Prijsindicator, marktwerking en/of regio toeslag (t.o.v. regio 's-Hertogenbosch') ¹	0%	€ -	€ -	€ -
TOTAALKOSTEN:	€ 2.801	€ 2.623	€ 2.352	€ 2.294

INVULVELDEN (in grijs)						
Basis, vaste kosten		100	200	300	400	
Kosten onderwijsgebouw conform wettelijk minimum (conform eisen 01-01-2021) ²		€ 2.408	€ 2.254	€ 2.007	€ 1.955	
Marsh eisen		n € -	€ -	€ -	€ -	
Aanvullende kosten ENG school (BENG-2 = 0) ³		j € 113	€ 112	€ 94	€ 93	
Kwaliteitskader Huisvesting ⁴ van toepassing (excl. additionele zaken)		n € -	€ -	€ -	€ -	
Totaal vaste kosten		€ 2.521	€ 2.366	€ 2.101	€ 2.048	
Overige vaste kosten		100	200	300	400	
Toeslag ambitieniveau voor onderwijskundige visie (leerpleinen) en/of esthetische kwaliteit e.d.: 0 = sober, 1 = laag, 2 = midden, 3 = hoog ...		1 € 48	€ 44	€ 45	€ 44	
		p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	
Kosten overige vaste kosten		€ 48	€ 44	€ 45	€ 44	
Ga verder met onderstaande invulvelden voor het toevoegen van aanvullende wensen/eisen						
Programma van Eisen Frisse Scholen⁶		A/B/C	100	200	300	400
Standaard Kwaliteitsadvies Frisse Scholen HEVO ⁷ van toepassing		j	€ 155	€ 136	€ 129	€ 125
Energie (indien ENG --> niet van toepassing)			€ -	€ -	€ -	€ -
Lucht			€ -	€ -	€ -	€ -
Temperatuur			€ -	€ -	€ -	€ -
Licht			€ -	€ -	€ -	€ -
Geluid			€ -	€ -	€ -	€ -
Kosten Frisse Scholen			€ 155	€ 136	€ 129	€ 125
Exploitatiegericht bouwen		i/n	100	200	300	400
Toepassing aluminium kozijnen (i.p.v. hout)		n	€ -	€ -	€ -	€ -
Onderhoudsarme vloerafwerking (vinyl i.p.v. marmoleum)		n	€ -	€ -	€ -	€ -
Onderhoudsarme wandafwerking (scanbehang met coating i.p.v. spuitwerk)		n	€ -	€ -	€ -	€ -
Kosten exploitatiegericht bouwen			€ -	€ -	€ -	€ -
Duurzaam bouwen		i/n	100	200	300	400
Vergroten kierdichtheid gevel ($q_{v,10} \leq 0,25 \text{ dm}^3/\text{s.m}^2$)		n	€ -	€ -	€ -	€ -
Vergroten isolatiewaarden gevel ($R_c = 6,0 \text{ m}^2\text{K/W}$)		n	€ -	€ -	€ -	€ -
Triple beglazing (i.p.v. HR++ glas)		n	€ -	€ -	€ -	€ -
Groen gevel		n	€ -	€ -	€ -	€ -
Groen dak		n	€ -	€ -	€ -	€ -
Vergroten isolatiewaarden dak ($R_c = 8,0 \text{ m}^2\text{K/W}$)		n	€ -	€ -	€ -	€ -
Kosten duurzaam bouwen			€ -	€ -	€ -	€ -
Verhogen kwaliteitsniveau		i/n	100	200	300	400
Flexibel gebouw (geen dragende binnenwanden)		j	€ 77	€ 77	€ 77	€ 77
Vergroten zichtlijnen binnen (meer transparantie binnenwanden/-openingen, van 12% naar 18%)		n	€ -	€ -	€ -	€ -
Verplaatsbare paneelwanden (50 m² in totaal)		n	€ -	€ -	€ -	€ -
Elektrisch (centraal) bedienbare zonwering		n	€ -	€ -	€ -	€ -
Kosten verhogen kwaliteitsniveau			€ 77	€ 77	€ 77	€ 77

¹ Voor prijsstijgingen zie <http://bdb.nl/Indexcijfers/Kostenontwikkelingen/default.aspx>.

² Betreft de kosten voor het wettelijk minimum bouwniveau, geldend op het peildatum (dus inclusief BENG). Berekeningen o.b.v. Unieq 3.0.3.0.

³ ENG betekent EnergieNeutraal Gebouw. Gebaseerd op NTA 8800.

⁴ Kwaliteitskader Huisvesting PO d.d. november 2016, zoals uitgegeven door Stichting Ruimte voor Onderwijs en Kinderopvang (Ruimte-OK).

⁵ Overige locatiegebonden kosten zoals gevelafscherming tegen fijnstof/geluid, hemelwaterberging, verdiept parkeren e.d. zijn niet voorzien en zeer locatieafhankelijk.

⁶ Het Programma van Eisen Frisse Scholen versie september 2015 is verwerkt.

⁷ Standaard kwaliteitsadvies HEVO versie december 2020, te vinden op onze website <https://www.hevo.nl/over-ons/bibliotheek/huisvestingstools>.

De HEVO-kostenconfigurator is door ons met zorg samengesteld om een indicatie van stichtingskosten weer te geven, doch voor de juistheid en volledigheid (van het gebruik) daarvan kan niet worden ingestaan. HEVO aanvaardt op geen enkele wijze aansprakelijkheid voor gebruikmaking van de (via de website van HEVO opgevraagde) HEVO-kostenconfigurator. Voor nadere informatie over deze HEVO-kostenconfigurator, kunt u contact opnemen met Martijn van Gemert, martijn.gemert@hevo.nl of 06-10963715.

NIEUWBOUW KOSTENCONFIGURATOR PRIMAIR ONDERWIJS

Kosten in stichtingskosten incl. BTW / m² BVO

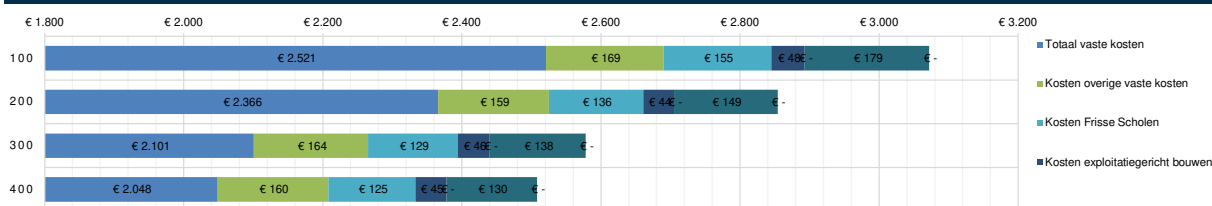
Prijspeil 1-1-2021, regio 's-Hertogenbosch

Projectnaam: IHP Roerdalen 2021 Extra kwaliteit

UITGANGSPUNTEN				
Aantal leerlingen:	100	200	300	400
Aantal leerlingen indien SBO:	62	130	199	267
Uitgangspunt bouwlagen:	1	1	2	2
Norm brutovloeroppervlak (BVO) [m²]:	703	1.206	1.709	2.212

RESUMÉ				
Totaal vaste kosten	€ 2.521	€ 2.366	€ 2.101	€ 2.048
Kosten overige vaste kosten	€ 169	€ 159	€ 164	€ 160
Kosten Frisse Scholen	€ 155	€ 136	€ 129	€ 125
Kosten exploitatiegericht bouwen	€ 48	€ 44	€ 46	€ 45
Kosten duurzaam bouwen	€ -	€ -	€ -	€ -
Kosten verhogen kwaliteitsniveau	€ 179	€ 149	€ 138	€ 130
Subtotaal:	€ 3.072	€ 2.854	€ 2.578	€ 2.508
Prijsindicator, marktwerking en/of regio toeslag (t.o.v. regio 's-Hertogenbosch) ¹	0%	€ -	€ -	€ -
TOTAALKOSTEN:	€ 3.072	€ 2.854	€ 2.578	€ 2.508

INVULVELDEN (in grijs)						
Basis, vaste kosten		100	200	300	400	
Kosten onderwijsgebouw conform wettelijk minimum (conform eisen 01-01-2021) ²		€ 2.408	€ 2.254	€ 2.007	€ 1.955	
Marsh eisen		n € -	€ -	€ -	€ -	
Aanvullende kosten ENG school (BENG-2 = 0) ³		j € 113	€ 112	€ 94	€ 93	
Kwaliteitskader Huisvesting ⁴ van toepassing (excl. additionele zaken)		n € -	€ -	€ -	€ -	
Totaal vaste kosten		€ 2.521	€ 2.366	€ 2.101	€ 2.048	
Overige vaste kosten		100	200	300	400	
Toeslag ambitieniveau voor onderwijskundige visie (leerpleinen) en/of esthetische kwaliteit e.d.: 0 = sober, 1 = laag, 2 = midden, 3 = hoog ...		2 € 169	€ 159	€ 164	€ 160	
		p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	
Kosten overige vaste kosten		€ 169	€ 159	€ 164	€ 160	
Ga verder met onderstaande invulvelden voor het toevoegen van aanvullende wensen/eisen						
Programma van Eisen Frisse Scholen⁶		A/B/C	100	200	300	400
Standaard Kwaliteitsadvies Frisse Scholen HEVO ⁷ van toepassing		j	€ 155	€ 136	€ 129	€ 125
Energie (indien ENG --> niet van toepassing)			€ -	€ -	€ -	€ -
Lucht			€ -	€ -	€ -	€ -
Temperatuur			€ -	€ -	€ -	€ -
Licht			€ -	€ -	€ -	€ -
Geluid			€ -	€ -	€ -	€ -
Kosten Frisse Scholen			€ 155	€ 136	€ 129	€ 125
Exploitatiegericht bouwen		j/n	100	200	300	400
Toepassing aluminium kozijnen (i.p.v. hout)		j	€ 14	€ 12	€ 13	€ 12
Onderhoudsarme vloerafwerking (vinyl i.p.v. marmoleum)		n	€ -	€ -	€ -	€ -
Onderhoudsarme wandafwerking (scanbehang met coating i.p.v. spuitwerk)		j	€ 34	€ 32	€ 33	€ 33
Kosten exploitatiegericht bouwen			€ 48	€ 44	€ 46	€ 45
Duurzaam bouwen		j/n	100	200	300	400
Vergroten kierdichtheid gevel ($q_{v,10} \leq 0,25 \text{ dm}^3/\text{s.m}^2$)		n	€ -	€ -	€ -	€ -
Vergroten isolatiewaarden gevel ($R_c = 6,0 \text{ m}^2\text{K/W}$)		n	€ -	€ -	€ -	€ -
Triple beglazing (i.p.v. HR++ glas)		n	€ -	€ -	€ -	€ -
Groen gevel		n	€ -	€ -	€ -	€ -
Groen dak		n	€ -	€ -	€ -	€ -
Vergroten isolatiewaarden dak ($R_c = 8,0 \text{ m}^2\text{K/W}$)		n	€ -	€ -	€ -	€ -
Kosten duurzaam bouwen			€ -	€ -	€ -	€ -
Verhogen kwaliteitsniveau		j/n	100	200	300	400
Flexibel gebouw (geen dragende binnenwanden)		j	€ 77	€ 77	€ 77	€ 77
Vergroten zichtlijnen binnen (meer transparantie binnenwanden/-openingen, van 12% naar 18%)		j	€ 22	€ 22	€ 22	€ 22
Verplaatsbare paneelwanden (50 m² in totaal)		j	€ 70	€ 41	€ 29	€ 22
Elektrisch (centraal) bedienbare zonwering		j	€ 10	€ 9	€ 10	€ 9
Kosten verhogen kwaliteitsniveau			€ 179	€ 149	€ 138	€ 130

¹ Voor prijsstijgingen zie <http://bdb.nl/Indexcijfers/Kostenontwikkelingen/default.aspx>.

² Betreft de kosten voor het wettelijk minimum bouwniveau, geldend op het peildatum (dus inclusief BENG). Berekeningen o.b.v. Unieq 3.0.3.0.

³ ENG betekent EnergieNeutraal Gebouw. Gebaseerd op NTA 8800.

⁴ Kwaliteitskader Huisvesting PO d.d. november 2016, zoals uitgegeven door Stichting Ruimte voor Onderwijs en Kinderopvang (Ruimte-OK).

⁵ Overige locatiegebonden kosten zoals gevelafscherming tegen fijnstof/geluid, hemelwaterberging, verdiept parkeren e.d. zijn niet voorzien en zeer locatieafhankelijk.

⁶ Het Programma van Eisen Frisse Scholen versie september 2015 is verwerkt.

⁷ Standaard kwaliteitsadvies HEVO versie december 2020, te vinden op onze website <https://www.hevo.nl/over-ons/bibliotheek/huisvestingstools>.

De HEVO-kostenconfigurator is door ons met zorg samengesteld om een indicatie van stichtingskosten weer te geven, doch voor de juistheid en volledigheid (van het gebruik) daarvan kan niet worden ingestaan. HEVO aanvaardt op geen enkele wijze aansprakelijkheid voor gebruikmaking van de (via de website van HEVO opgevraagde) HEVO-kostenconfigurator. Voor nadere informatie over deze HEVO-kostenconfigurator, kunt u contact opnemen met Martijn van Gemert, martijn.gemert@hevo.nl of 06-10963715.

BIJLAGE V: KWALITEITSSTANDAARD

Standaard kwaliteitsniveau onderwijshuisvesting

Eisen bij nieuwbouw

Opdrachtgever

Datum

1 december 2020

Project

Kostenconfigurator

Referentie

1609801-0011.5.0

Auteur(s)

de heer ing. M.C.M. van Gemert

1. Inleiding

Voor u ligt het HEVO-kwaliteitsadvies voor onderwijshuisvesting. Dit is ontwikkeld om vanuit onze rol als onafhankelijk adviseur, een advies te geven ten aanzien van een standaard kwaliteitsniveau van nieuw te bouwen onderwijshuisvesting. Daarbij is het uitgangspunt van dit advies een optimale balans in zicht heeft tussen prijs & kwaliteit. Dus een kostenbewust, functioneel gebouw, met een goed leerklimaat. Om hieraan te voldoen is gekozen voor het uitgangspunt dat het een fictief schoolgebouw betreft waar onze eigen kinderen les gaan krijgen en we zelf volledige zeggenschap hebben over de financiën.

Dit advies betreft de ruimtes waar les wordt gegeven; de primaire onderwijsruimtes. De ondersteunende/secundaire ruimtes van het onderwijsgebouw dienen separaat bekeken te worden. Verder dient dit advies als richtlijn te worden gezien en dient het per specifieke situatie te worden bekeken of dit passend is. Iedere situatie is immers uniek. Daarbij dient tevens de onderwijskundige visie separaat te worden bekeken.

Uitgangspunt is de realisatie van permanente huisvesting, dus levensduur ≥ 40 jaar.

Het advies is opgesteld aan de hand van bestaande regulier gebruikte instrumenten. Keuzes aan de hand van Frisse Scholen worden nader toegelicht in hoofdstuk 2. Hoofdstuk 3 behandelt GPR Gebouw.

De eisen zijn vormgegeven aan de hand van de nieuwe BENG-regelgeving, op basis van de nieuwe rekenmethodiek NTA 8800. Het Programma van Eisen Frisse Scholen is hier echter op moment van schrijven nog niet op aangepast.

2. Frisse Scholen

Het Programma van Eisen Frisse Scholen is al sinds de invoering hét document waarmee in onderwijsland ambities worden vormgegeven. Daarmee is het in de markt ook een bekend instrument, waarmee men gewend is te werken. Veelal wordt Klasse B als standaard gehanteerd, aangezien het de middenklasse binnen Frisse Scholen betreft. Wij zijn echter van mening dat dit niet altijd de beste afweging tussen prijs & kwaliteit geeft. Daarom hebben we per Frisse Scholen thema een specifiek advies gegeven. De achtergrond van deze keuzes worden hieronder toegelicht.

Bron voor onderstaande eisen is het Programma van Eisen Frisse Scholen 2015 van Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (versie 2, september 2015).

2.1. Energie

2.1.1 EPG

Gezien de klimaatdoelstellingen, zijn we van mening dat de huidige EPG-eisen & de toekomstige BENG-eisen onvoldoende zijn om aan de CO₂-doelstellingen te kunnen voldoen. Daarom adviseren we om een energieneutraal gebouw (ENG) te realiseren. Ofwel, een scherpere eis dan Klasse A.

2.1.2 Duurzame energie

De toekomstige regelgeving van BENG gaat verder dan Klasse A in Frisse Scholen. We gaan echter uit van ENG, waarmee we de eis verder aanscherpen.

2.1.3 Beheer

Klasse A is van toepassing. Daarnaast dient het real-time energieverbruik en opgewekte energie op schermen zichtbaar te worden gemaakt in de school op centrale plaatsen zoals entree, aula en/of docentenkamer.

2.1.4 Kwaliteitsborging

Klasse C (= B & A) is van toepassing. Daarbij dient na een volledig gebruiksjaar opnieuw te worden aangetoond dat aan de eisen wordt voldaan.

2.2. Lucht

2.2.1 Luchtverversing

Klasse B is van toepassing. Komt grofweg overeen met de eisen in het Bouwbesluit.

2.2.2 Spuiventilatie

Hier nemen we geen Frisse scholen eis over, maar gaan we uit van de Bouwbesluit-eis voor basisonderwijs voor alle onderwijsfuncties. De eisen in Frisse scholen zijn ons inziens namelijk te zwaar, te duur en tasten de ontwerpvrijheid te veel aan. De Bouwbesluit-eis voor basisonderwijs is voldoende om te kunnen spuien. Deze spui-eis is van toepassing op alle onderwijsvormen.

2.2.3 Ruimtevolume

Klasse B is van toepassing.

2.2.4 Kwaliteit van de toevoerlucht

Klasse B is van toepassing. Daarbij wel de filterklasse-eis van Klasse A toepassen: F7.

2.2.5 Emissies van materialen

Klasse B (= A) is van toepassing.

2.2.6 Emissies van apparatuur

Klasse A is van toepassing, voor zover er nog verontreinigende apparatuur aanwezig is.

2.2.7 Schoonmaakbaarheid

Klasse C (= B & A) is van toepassing. Zie daarbij ook de bevindingen en aanbevelingen in rapport 'Naar een schone school' van VSR&OSB.

2.2.8 Tabaksrook

Klasse A is van toepassing, in lijn met huidig beleid.

2.2.9 Toiletten

Klasse A is van toepassing. Uit de praktijk blijkt stank in toiletten een veel voorkomend probleem.

2.2.10 Legionella

Klasse C (=B & A) is van toepassing.

2.2.11 Kwaliteitsborging

Klasse A is van toepassing. Gezonde lucht is essentieel voor een goed leerklimaat. Een periodieke kwaliteitstoets is daarbij onmisbaar.

2.3. Temperatuur

2.3.1 Operatieve temperatuur winter

Klasse B is van toepassing.

2.3.2 Operatieve temperatuur zomer

Klasse B is van toepassing.

2.3.3 Individuele beïnvloeding

Klasse C is van toepassing. Dit geeft voldoende mogelijkheid van beïnvloeding van temperatuur. Wel dient zonwering elektrisch te worden bediend.

2.3.4 Lokaal thermisch discomfort

Klasse C is van toepassing. Dit is voldoende in een onderwijsgebouw en biedt vrijheid voor de keuze van een verwarmingssysteem.

2.3.5 Kwaliteitsborging

Klasse B (= A) is van toepassing.

2.4. Licht

2.4.1 Kunstlicht

Klasse C is van toepassing, maar dan met 400 lux. Daarbij geldt dat schakeling op basis van aanwezigheid plaatsvindt en dat daglichtregeling aanwezig is.

2.4.2 Daglicht

Klasse C is van toepassing. Meer daglicht is kostbaar en past niet binnen de strenge energetische uitgangspunten.

2.4.3 Helderheidswering

Klasse B is van toepassing.

2.4.4 Individuele beïnvloeding

Klasse C is van toepassing. Daarbij tevens de schakelingen zoals bij Kunstlicht omschreven.

2.4.5 Kwaliteitsborging

Klasse B is van toepassing.

2.5. Geluid

2.5.1 Geluidwering van de gevel

Klasse C (= B) is van toepassing.

2.5.2 Installatiegeluid

Klasse C is van toepassing. Dit is een zeer acceptabel niveau, wat zonder meerkosten realiseerbaar is.

2.5.3 Ruimteakoestiek

Klasse C is van toepassing op een niet-ingerichte ruimte. In de praktijk betekent dit veelal dat een ingericht lokaal voldoet aan klasse B.

2.5.4 Luchtgeluidisolatie

Klasse C is van toepassing. Bij lokalen onderling is klasse A van toepassing.

2.5.5 Contactgeluidisolatie

Klasse C (= B & A) is van toepassing.

2.5.6 Kwaliteitsborging

Klasse C (= B & A) is van toepassing.

3. GPR Gebouw

Duurzaamheid is een belangrijk thema, met name binnen onderwijshuisvesting. We willen immers een duurzamere wereld meegeven aan onze kinderen.

In GPR Gebouw worden duurzaamheidsprincipes als People-Planet-Profit, Trias Energetica, Circulariteit, CO₂-footprint en dergelijke praktisch weergegeven in een rekenmodel. Daarnaast past GPR Gebouw prima bij maatschappelijk vastgoed; beter dan instrumenten als BREEAM, LEED of WELL, gezien de zwaarte van deze instrumenten.

De ambities worden hieronder per thema toegelicht. Proceskwaliteit wordt niet beschouwd.

Bron voor onderstaande eisen is GPR Gebouw versie 4.3.

3.1. Energie

3.1.1 Energieprestatie

Ambitie 10,0. Passend bij de ambitie ENG (zie Frisse scholen Energie – EPG).

3.1.2 Energieprestatie, aanvullend.

Ambitie 10,0. Passend bij de ambitie ENG.

3.2. Milieu

3.2.1 Milieuprestatie gebouw (MPG)

Ambitie 7,5. Dit is een passende ambitie bij een duurzaam gebouw met in basis weinig schadelijke materialen én de ambitie ENG.

3.2.2 Circulair materiaalgebruik

Ambitie 7,5. Voldoende aandacht voor toepassing van duurzaam hout, circulaire materialen en eventueel hergebruik.

3.2.3 Water

Ambitie 8,0. Geen toepassing van sprinklerinstallatie en hergebruik hemelwater. Verder waterbesparende kranen en toiletten toepassen. Optioneel groendak toepassen.

3.3. Gezondheid

3.3.1 Geluid

Ambitie 7,5. Passend bij keuzes Frisse scholen en gemiddelde locatie.

3.3.2 Luchtkwaliteit

Ambitie 9,0. Passend bij keuzes Frisse scholen en gemiddelde locatie.

3.3.3 Thermisch comfort

Ambitie 7,5. Passend bij keuzes Frisse scholen.

3.3.4 Licht en visueel comfort

Ambitie 7,0. Passend bij keuzes Frisse scholen.

3.4. Gebruikskwaliteit

3.4.1 Toegankelijkheid

Ambitie 7,5. Door zorgvuldige toepassing Handboek toegankelijkheid is hogere ambitie veelal mogelijk.

3.4.2 Functionaliteit

Ambitie 7,5. Passend bij keuzes Frisse scholen en gemiddelde locatie.

3.4.3 Technische kwaliteit

Ambitie 10,0. Standaard bij nieuwbouw.

3.4.4 Sociale veiligheid

Ambitie 9,0. Aandacht voor veilig gebouw is prima mogelijk zonder meerkosten.

3.5. Toekomstwaarde

3.5.1 Toekomstgerichte voorzieningen

Ambitie 7,5. Zorgt voor een degelijk en toekomstbestendig gebouw.

3.5.2 Flexibiliteit

Ambitie 8,0. Zorgt voor een voldoende (her)indeelbaarheid van het gebouw binnen de onderwijsfunctie.

3.5.3 Belevingswaarde

Ambitie 8,0. Dit gaat uit van een representatief onderwijsgebouw passend binnen zijn omgeving. Uitgangspunt gemiddelde locatie.

Colofon

Uitgave: HEVO B.V.
Datum: 30 april 2021

Contact

Statenlaan 8 Postbus 70501
5223 LA 's-Hertogenbosch 5201 CB 's-Hertogenbosch

T +31 (0)73 6 409 409
info@hevo.nl

www.hevo.nl www.rpmbyhevo.nl

Niets uit deze uitgave mag zonder uitdrukkelijke schriftelijke toestemming van HEVO B.V. worden gekopieerd, noch aan derden ter inzage worden gegeven